

Tidningen **Hemvärvnet**

NATIONELLA
SKYDDSSTYRKORNA

#6-2012

Trafikfara
Tema framtid
Stridssjukvårdare

Köldknäpp

Tufft klimat på övningen Höstlös

Specialnummer till hela
Försvarsmakten

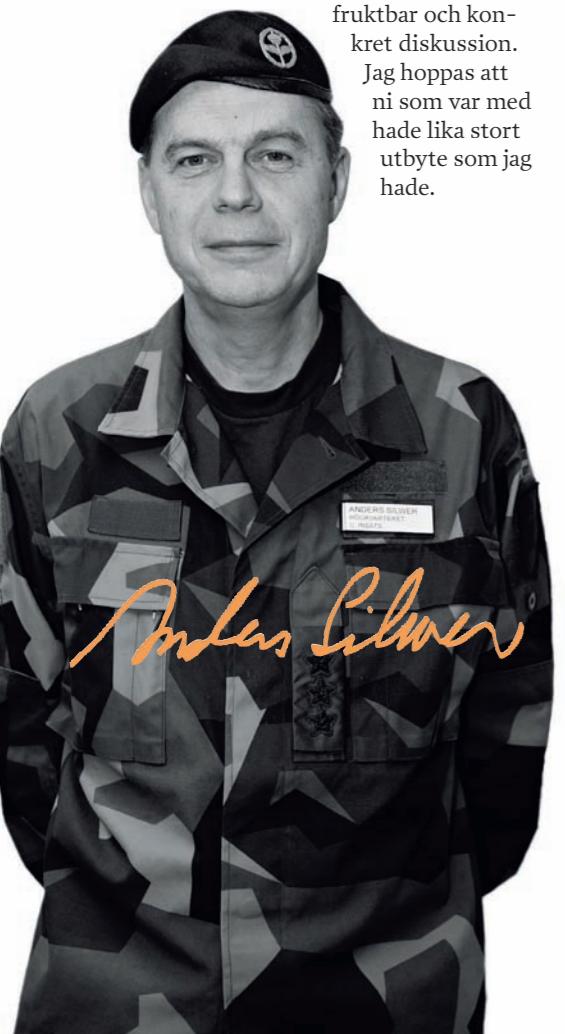
Tack för era insatser

SEDA NÅGRA ÅR har Försvarsmakten ett tydligt uppdrag från regeringen att skapa ett mer flexibelt, tillgängligt och i huvudsak stående försvar. Vi ska ha förmåga att använda våra förband både här i Sverige och i insatser utomlands. Att vi ska planera för att hantera olika kriser, genomföra mobilisering och försvara Sverige mot angrepp är självklart. Vi utvecklar också vårt beredskapsystem.

UNDER HÖSTEN har jag vid två olika tillfällen sett hur hemvärvet med full fart framåt är en del i Försvarsmaktens förändring. Jag besökte först rikshemvärvschefens fältövning. Scenariot som övades hade tydlig koppling till nationellt försvar, och det var glädjande med vilken professionalism som man tog sig an uppgiften. Hemvärvnsbefäl och personal från utbildningsgrupper och regionala

staber hade en mycket fruktbar och konkret diskussion.

Jag hoppas att ni som var med hade lika stort utbyte som jag hade.

**DETTA NUMMER
GÅR TILL ALLA I
FÖRSVARSMAKTEN !**

VID DET ANDRA tillfället besökte jag en av de stabsövningar som hemvärvets bataljonsstaber hade på Ledningsregementet. Jag upplevde att det fanns både en grundläggande trygghet i arbetet och en allvarlig vilja att lära och förbättra. Ledningsträningsövningar är ett omistligt verktyg för att ha dugliga krigsförband, och hemvärvnsbataljonerna är inget undantag.

NÄR JAG VAR UNG överfurir och krigsplacerad på en av våra skånska krigsflygbaser så mötte jag ofta det hemvärvnsförband som hade uppgifter där. Då lades grunden till min respekt för hemvärvet. Jag känner samma sak i dag, men numera kan mötet med hemvärvnssoldaten lika gärna ske i Afghanistan som här i Sverige.

Det är alltid lika roligt när lokal- och riksmedier fångar upp era insatser när det gäller att söka efter försunna personer, släcka skogsbränder eller på andra sätt hjälpa till i svåra situationer som i Kebnekaisekatastrofen.

NÄR JAG NU HAR chansen vill jag tacka er alla för det arbete ni utför, även det som sker i Försvarsmaktens egen vardag, var sig det gäller att gå beredskap, högvakt eller något annat.

Jag vet att på samma sätt som friviligheten är ryggraden i ert engagemang så finns ett stort mått av självuppförande vilja att hjälpa till, i Försvarsmakten och i samhället i stort. ●

Anders Silwer
Chef Insats

FAKTA OM FÖRSVARSMAKTEN

Försvarsmakten är en av Sveriges största myndigheter med mer än 50 000 medarbetare och frivilliga.

Försvarsmakten är ständigt beredd att hävda Sveriges territorium, genomföra internationella insatser samt stödja samhället vid större kriser.

Försvarsmaktens unika förmåga är den väpnade striden och är därmed Sveriges yttersta säkerhetspolitiska instrument.

Ytterst är Försvarsmaktens uppgift att värna demokrati och mänskliga rättigheter.

För att Sverige ska kunna bibehålla sin säkerhetspolitiska handlingsfrihet utvecklar Försvarsmakten kontinuerligt förmågor som kan möta framtidens krav.

Vill du arbeta inom Försvarsmakten finns det en väg in som är gemensam för alla, grundläggande militär utbildning (GMU). Du ansöker på www.rekryteringsmyndigheten.se.

Har du redan gjort din värnplicht kan du i stället söka anställning direkt. På Försvarsmaktens webbplats ser du vilka förband som söker personal.

forsvarsmakten.se

FAKTA OM HEMVÄRVET

Alla i hemvärvet är med frivilligt. Personalen övar mellan 4 och 13 dagar per år beroende på befattning. Uppfyller du ditt avtal får du minst 3500 kronor per år. Du kan gå ur när du vill.

Hemvärvets viktigaste uppgifter är att bevakा, skydda, ytövervaka samt stödja samhället vid fred, kris och krig.

Hemvärvnsförbanden ska med mycket kort varsel kunna sättas in över hela landets yta. Med huvuddelen inom 24 timmar efter order och med tillfälligt sammansatta enheter inom 6 timmar.

2014 ska det finnas 40 bataljoner med cirka 22 000 hemvärvssoldater, varav cirka 17 000 ingår i de nationella skyddsstyrkorna.

Alla soldater tillhör någon av de 22 utbildningsgrupporna som finns utspridda över hela landet. Utbildningsgrupporna är ansvariga för övningar och utbildning.

Vill du gå med? Gå in på hemvarnet.se eller soldat.nu. Personer som inte gjort värnplicht kan bli specialister eller gå tremånadersutbildningen GMU.

hemvarnet.se

Alltid i beredskap

NU ÄR DET SNART dags att summa 2012 som haft en ordentlig och kraftfull övningsverksamhet med många krigsförbandsövningar, särskilda övningar för insatskompanier och inte minst de omfattande ledningsträningsövningarna för våra bataljonsstaber, som för övrigt slog någon form av rekord i år, nä nästan 700 deltagare var i elden vecka 43.

UNDER ÅRET HAR hemvärvnsförbanden under Norrbottens regemente, Luftvärnsregementet och Göta ingenjörsregemente inspekterats. Resultatet är över lag bra till mycket bra. Förbanden uppvisar en kraftfull utveckling sedan senaste inspektionstillfället. I det sammanhanget är det viktigt att åtgärder som ändamålsenliga förråd och att all materiel är krigsplace rad också sker parallellt med förbandens utveckling. En annan viktig fråga att sätta ljuset på är att det ges en tydlig förstegsutbildning för våra chefer på främst grupp- och plutonchefnivå så att dessa, när nu förbanden ganska raskt utvecklas, har goda möjligheter att verka. Planering och genomförande av en bra förstegsutbildning inom ramen för KFO-systemet är kanske en av de viktigaste frågorna för framgång.

STATSMAKTERNA STÄLLER höga krav på förbanden, inte minst hemvärvnsförbanden, vad avser förmåga, beredskap och tillgänglighet. En viktig pusselbit har nyligen lagts fast inom Försvarsmakten genom att man fördelat ansvaret för att stödja hemvärvnsbataljonernas utbildning med kvalificerade instruktörer. Detta är en uppgift för hela Försvarsmakten, vilket nu tydliggjorts. Jag uppfattar efter de samtal jag haft med olika instruktörer att de upplever det både stimulerande och utvecklande och inte minst roligt att komma ut och vara instruktör vid hemvärvsövningar och möta alla engagerade hemvärvssoldater.

Oaktat detta så är våra egna instruktörer både ur hemvärvnsförbanden och de frivilliga försvarsorganisationerna av största betydelse för att kunna bedriva den omfattande verksamhet som finns i hemvärvet. Ett av det bästa lösningarna är att två hemvärvnsbataljoner som inte

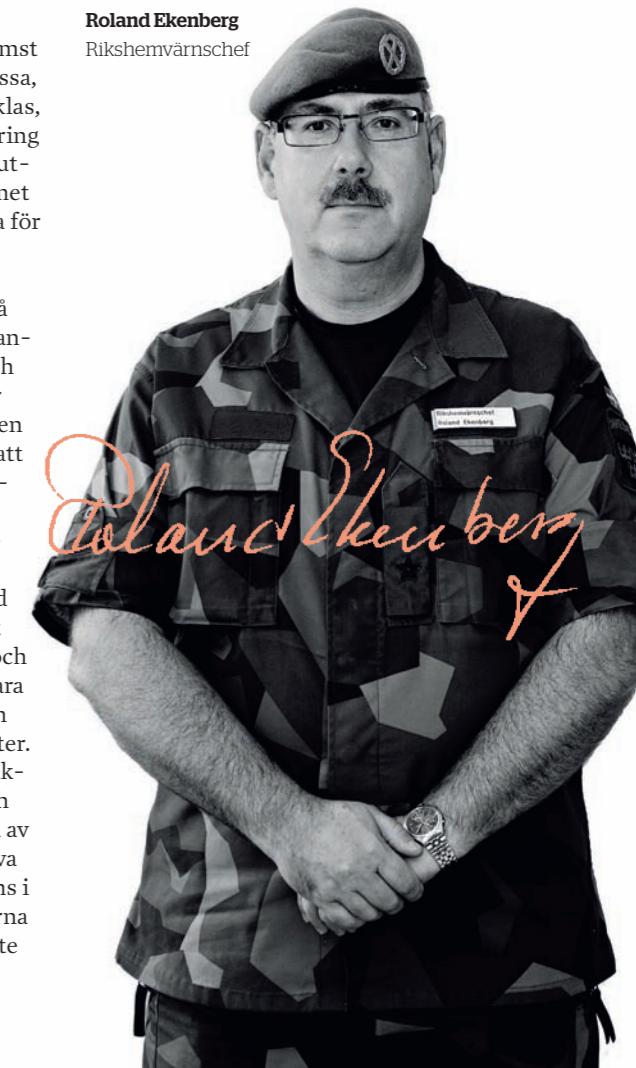
ligger i samma utbildningsfas stöder varandra med instruktörer.

DET HAR UNDER året varit ganska omfattande insatser till stöd för samhället. Att samla ethundra hemvärvssoldater på under en timma en morgon före 06.00 är en värdemätare. Det ger oss också en fingervisning för hur beredskapen skulle se ut om det vore en mycket allvarlig kris på gång. Hatten av för alla er som medverkar till samhällets robusthet.

Avslutningsvis vill jag framföra ett stort och varmt tack för årets verksamhet, inte bara till er hemvärvssoldater utan också till alla er andra inom Försvarsmakten som stöder hemvärvets verksamhet och därmed bidrar till det goda resultatet. ●

God Jul & Gott Nytt År

Roland Ekenberg
Rikshemvärvschef

INNEHÅLL / #6-2012

OMSLAGSFOTO LISA BJÖRK

7
Nyheter26
Ny kurs på HvSS.
Chef understödsgrupp20
ReportageVi besöker den stora
övningen Höstlös i Boden.

32

Den första utbildningen
till stridssjukvårdare
i hemvärvnet

42

Bildreportage
från Stora Vika

REDAKTIONEN

Chefredaktör
och ansvarig utgivare:
Therese Åkerstedt
08-788 97 38
red@tidninghemvarnet.se

Reporter/redigerare:
Lisa Björk
reporter@tidningen
hemvarnet.se
Korrektur:
Daniel von Sydow

Adress:
Tidningen Hemvärvnet
Banérgatan 62
115 53 Stockholm
Telefon 08-788 75 00
Fax 08-664 57 90

Prenumerera!

100 kr för 6 nummer/år,
200 kr till utlandet
adm@tidninghemvarnet.se
Bankgiro: 102-9321
Ange namn och adress.

INNEHÅLL

Nyheter 6

Senaste nytt - från norr till söder.

Landet runt 10

Insatser i Sverige.

Tema framtid:
Utbildningsgrupperna 12

Så blir bemanningen nästa år.

Intervju: Cecilia Widegren 14

Försvarsberedningens ordförande.

Tema: Snabba fakta 16

Grundläggande fakta om hemvärvnet.

Reportage: Höstlös 20

Fältjägarbataljonen över
i ett vintrigt Boden.

Befattning: Understöd 26

Ny kurs Chef understödsgrupp

Tema: Trafik 28

Så upplevde två soldater en olycka.

Hemvärvnet i bild 30

Tema: Sjukvård 32

Vinn striden för att hjälpa de skadade.

Träning: Fälttestet 38

Nu är fälttestet avklarat.

Tema: Utland 40

Utlandstjänst i Syrien.

Bildreportage 42

Strid i bebyggelse i Stora Vika.

Insänt 44

Läsarna debatterar.

Kultur 46

Barnbok engagerar.

Alla som är med i hemvärvnet
får tidningen gratis. **Vid fel adress**
eller utebliven tidning ska du
kontakta din **utbildningsgrupp**
som sköter hemvärvnssoldaternas
adressregister, se **hemvarnet.se**.

Friexemplar: Myndigheter, organi-

sationer och personer vars arbete
rör hemvärvnet/Försvarsmakten har
möjlighet att få tidningen gratis.
TS-kontrollerad upplaga 2011:
29 500 exemplar
Tryck: Sörmlands Grafiska AB

ANNONSBOKNING:
Searchfactory
Fredrik Karlsson
08-505 73 874
fredrik.karlsson
@searchfactory.se

Dåliga nyheter ...

... ÄR GODA NYHETER. I alla fall i medierna. Och försvarsmakten har fått en hel del uppmärksamhet i medierna. Efter alla artiklar om försvarsbudgeten, problem med personalförsörjningen, låga soldatlöner och dåligt förtroende för ledningen så kanske ni som är anställda i försvarsmakten inte direkt skuttar i väg till jobbet. Ibland är det lätt att glömma varför man en gång valde att bli soldat, sjöman, gruppchef, specialistofficer, officer, reservofficer, personalhandläggare, tekniker etc.

VI SOM SKUTTAR från våra vanliga jobb till våra hemvärnsövningar har lite lättare att komma ihåg allt det positiva - kamratskapet, de fysiska och psykiska utmaningarna och känslan av att göra en insats. Det är helt enkelt lite örättvist att vi som är hemvärnssoldater mestadels får göra de roliga bitarna av Försvarsmaktens verksamhet. Och om vi trots allt glömmer allt det positiva så slutar vi helt enkelt.

Problemet är knappast att man i försvarsmakten över för mycket, utan snarare det motsatta, att huvuduppgifterna försvinner i det dagliga bruset av att driva runt myndigheten. Jag kan tänka mig att Mats Ludvig, chef på pansarbataljonen, tycker det är en rätt okej dag på jobbet när han återtagit Boden.

OCH MAN strider inte utan att bli lite svettig. Eller snarare genomslettig.

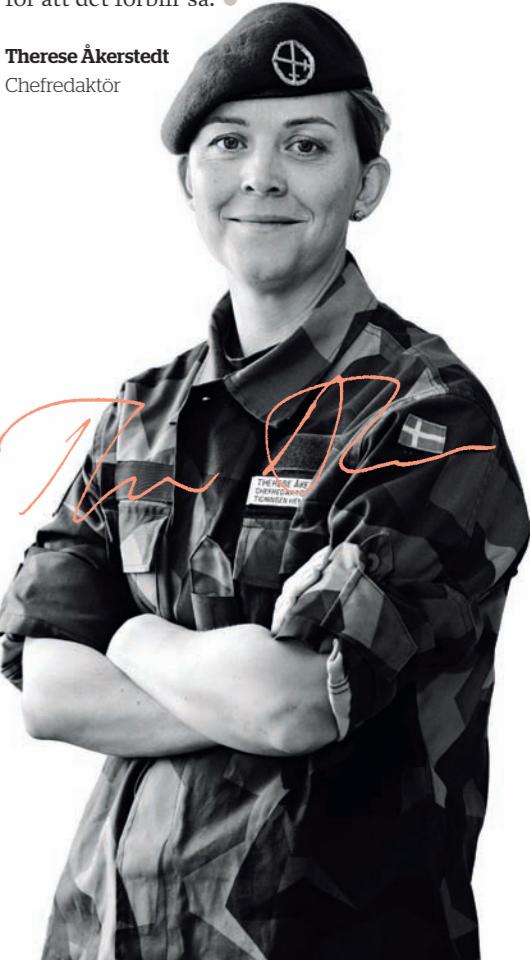
Att kriga är fysiskt, oavsett om det gäller att hålla hjärnan alert i staben i flera dygn eller rensa ett rum. I några nummer har vi följt tre hemvärnssoldater som fått hjälp att komma i form. Tanken är inte att de ska bli några "Rambos" utan kunna utföra sina militära uppgifter utan att fysiken hindrar. Med skarpa uppgifter och realistiska övningar kommer kraven på

alla i försvarsmakten att bli tydligare än bara en siffra på papperet.

MYCKET I FÖRSVARSMAKTEN har handlat om just siffror, även när det ligger män-niskor bakom. Att det varit problem med rekryteringen, bland annat till hemvärnets GMU, vilket vi skrev om i förra numret, är inget att hympa med. I stället för att gömma undan eller sopa under mattan ska problem lyftas fram och åtgärdas. Så länge en soldat eller officer som gör ett misstag vågar anmäla det, utan att riskera avsked, så kan man förbättra säkerheten och verksamheten så att andra slipper göra om samma misstag. En försvarsmakt som försvarar ett öppet och demokratiskt samhälle måste leva efter de principerna själv.

SVERIGE ÄR RANKAT som ett av världens bästa länder att bo i. Det handlar inte bara om materiell välfärd och ekonomi utan också om kriterier som säkerhet och personlig frihet. Ni har ett stort ansvar för att det förblir så. ●

Therese Åkerstedt
Chefredaktör

NYHETER

December 2012

TA = Therese Åkerstedt LB = Lisa Björk

Försvarsministern på besök

Försvarsminister Karin Enström har gjort sitt första förbandsbesök i hemvärvnet. Den 9 november träffade hon soldater och befäl ur **Västerort insatskompani** under deras särskilda övning förband, SÖF.

Insatskompaniet tillhör Järva hemvärnsbataljon som sattes upp 1 januari i år, i bataljonen ingår även Barkarby insatskompani samt Attunda hemvärnskompani. Västerorts insatskompani hade en tillämpad övning i att skydda och bevara

den nedlagda cementfabriken i Stora Vika utanför Nynäshamn.

Kompaniet var inte informerat om besöket i förväg och soldaterna fick en chans att samtal med Karin Enström när hon gick runt mellan plutonerna.

– Jobba på, vi behöver er! var en av uppmaningarna från försvarsministern.

KARIN ENSTRÖM FRÅGADE bland annat om soldaternas civila arbete, och om hemvärnets utveckling.

Vad tycker du om besöket?

– Det är värdefullt att få komma ut och möta engagerade soldater och befäl. De har ett gott humör och en fin inställning

och det är kul att se hela bredden på personalen, ung som gammal, och med olika bakgrund, säger Karin Enström.

- DET MÄRKS ATT försvarsministern har militär bakgrund, hon är kunnig och intresserad. Soldaterna tyckte det var givande att få prata med både henne och rikshemvärnschefen, säger bataljonschefen Inge Carlsson.

På sidan 42 kan ni se ett bildreportage från övningen. Ni kan även läsa en intervju med försvarsministern i nummer 4/2012 som finns i vårt webbarkiv.

THERESE ÅKERSTEDT

Gruppradio nästa år

I vår börjar den första utbildningen på hemvärnets nya integrerade gruppradio, IGR. Radion ska finnas på både grupp- och plutonsnivå och de första leveranserna kommer nästa år.

FOTO: MARTIN SANDGREN

Budkavlens resa

Nu har budkavlen som startades under hösten fortsatt sin resa. Till dags dato har den besökt Vallentuna bevakningskompani, Arlanda insatskompani och fortsatt till Järva hbataljon. Budkavlen ska gå runt till samtliga förband i landet.

1946

"Hemvärnets marsch", komponerad av Helge Damberg, blir utsedd av hemvärnschefen och hemvärnsrådet.

FOTO: THERESE ÅKERSTEDT

Alla förband med i Prio

DEN 5 NOVEMBER överfördes hela hemvärnet till Försvarsmakten nya administrativa system Prio. Tanken är att systemet ska ge bättre kontroll och överblick över personal, materiel och ekonomi.

SAMTIDIGT HAR man gjort personalförändringar på utbildningsgrupperna, vilket innebär att det kommer att finnas en administrativ handläggare som arbetar med Prio (Ni kan läsa mer om det på sid 12).

– Inledningsvis kan Prio innebära mer arbete, men vi tror att det kommer att underlättas för utbildningsgrupperna. För hemvärnspersonalen är det gynnsamt att man får en egen handläggare per bataljon som tar hand om allt från avtalsuppfyllnad till ersättning, säger Joe Wilhelmsson på rikshemvärnsavdelningen.

INFÖRANDET AV Prio har bland annat inneburit problem med reservdelsförsörjningen och Försvarsmakten har avisat att projektet blir 500 miljoner dyrare än planerat. Budgeten var från början cirka 2,5 miljarder kronor. Statskontoret har beräknat att slutnotan kommer hamna på omkring 4 miljarder. Under de kommande två åren ska del 5 - 6 genomföras.

THERESE ÅKERSTEDT

Lägre minimikrav

Minimikravet för grundläggande militär utbildning på **vissa befattnings** i hemvärnet ändras nästa år.

– Vi har gått i från traditionen att befattnings som **frivilligorganisationerna rekryterar till** har **GU-F som minimikrav** och övriga befattnings GMU.

– Vi tittar nu istället på om det är en stridande befattnings eller inte. För vissa befattnings, som nu har ett GMU krav, kommer det att räcka med en två veckors GU-F utbildning. De som främst är berörda är underhållsbefälen och ett flertal befattnings inom båtkompanierna och båtplaton Marin, som till exempel stabsbefäl, båtförare och navigatörer, säger Marianne Hultman på Hemvärnets stridsskola, en av initiativtagarna till förändringen.

HvSS började titta på detta tillsammans med rikshemvärnsavdelningen för

ett par år sedan, i samband med införandet av IO 2012, och beslutet togs i november i år.

– Vi har beslutat att lätta på utbildningskravet, oavsett om det är hemvärnet eller en frivilligorganisation som har rekryteringsansvaret. Vi måste börja tänka nytt och modernt.

Kommer det att bli lättare att rekrytera folk nu?

– Vi hoppas det, det är ju bland annat det som är tanken, samtidigt som vi inte ska ställa högre krav på utbildning än vad befattningen anses behöva, säger Marianne Hultman.

TIDIGARE HAR DE som rekryterats via frivilligorganisationerna haft ett lägre minimikrav, GU-F, som är en 14 dagars utbildning, till skillnad från dem som blir rekryterade direkt till hemvärnet, då det krävs GMU-utbildning eller motsvarande. I dag finns även vissa befattnings där en frivilligorganisation har rekryteringsansvar, men befattningen har GMU-krav.

De nya kraven kommer att börja gälla 1 januari 2013.

LISA BJÖRK

Dessa befattnings har fått lägre GU-krav:

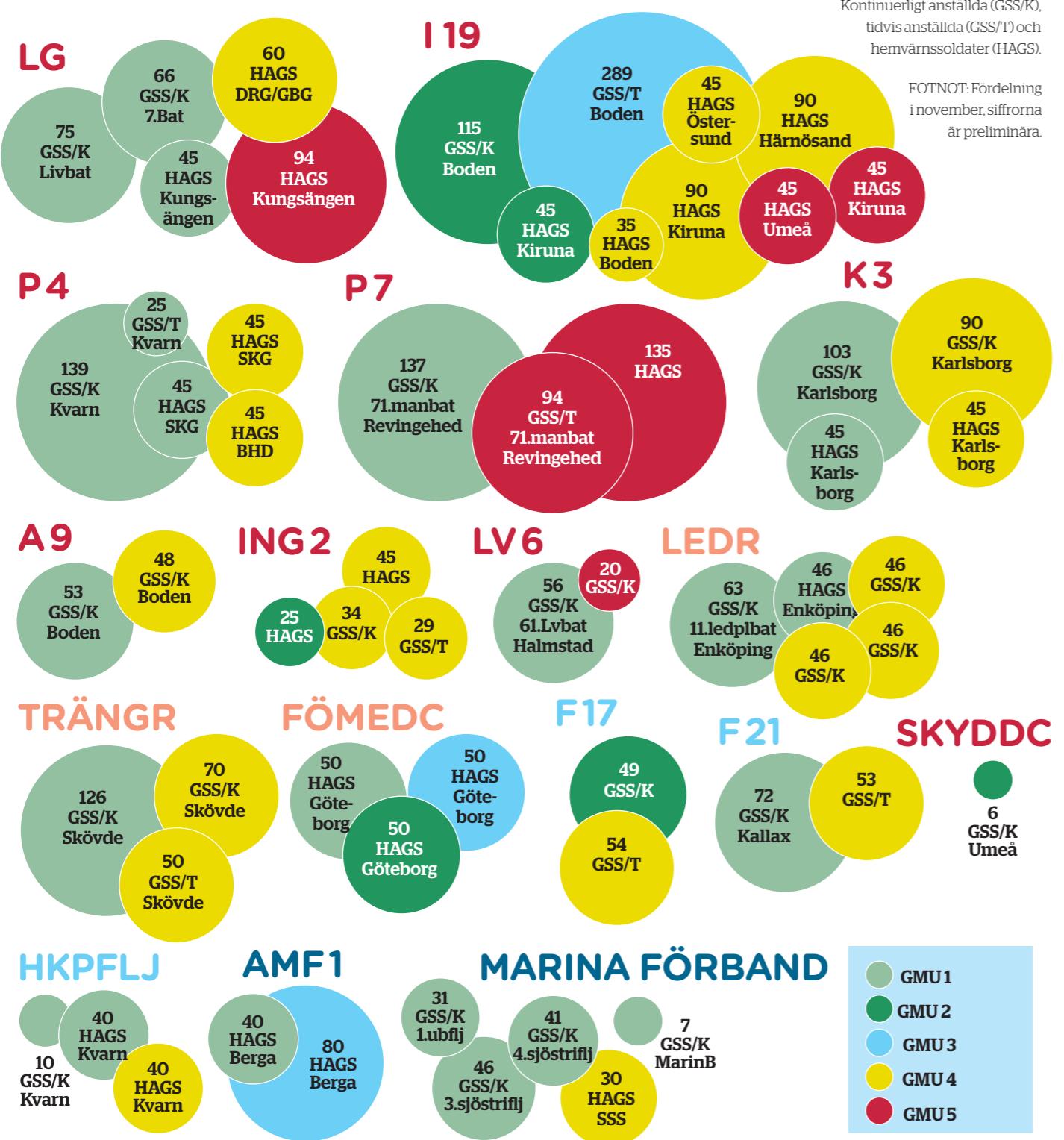
- **Besättningsman/stridssjukvårdare** (Båtploton Marin och Båtploton Kustnära)
- **Tekniskt befäl** (Bataljonstab och Båtkompani)
- **Stabs-/samverkansbefäl Bat** (Båtkompani)
- **Stabsbefäl/sjötransportledare** (Båtkompani och Båtploton Kustnära)
- **Tekniker** (Båtploton Kustnära)
- **Båtförare** (Båtploton Marin och Båtploton Kustnära)

FOTO: THERESE VISSKA

Framtidens soldater ...

... gruppchefer, sjömän och officerare kommer alla genomföra **grundläggande militär utbildning, GMU**. Nästa år går utbildningen på följande platser:

Sjömän tar plats

I MITTEN PÅ november anslöt de första nyrekryterade besättningsmedlemmarna till HMS Carlskrona och den kommande insatsen utanför Somalia. Personalen är rekryterad både från Försvarsmakten och från det civila eftersom besättningen ska lösa andra uppgifter än vad man normalt gör i Sverige. Besättningen ska först lära känna fartyget och efter nyår börjar övningarna till sjöss. I mars kastar de loss från hemmahamnen och fram till augusti ska de patrullera och eskortera mattransporter utanför Somalias kust. **LB**

Uppstart för regionala staber

DEN 1 JANUARI nästa år inrättas fyra militärregioner. Staberna kommer att vara operativa från den 15 januari 2013 och då ta över ansvaret för regional ledning. Tyngdpunkten ska vara på regional och länsstyrelsenivå, säkerhetstjänst samt territoriell verksamhet inklusive insatsledning av våra hemvärnsförband. (De regionala cheferna har inte uppgiften och staberna är heller inte dimensionerade för att leda operativt rörliga förband.)

De regionala cheferna, med stöd av regional stab, ska ha en förmåga att stödja samhällets krisberedskap såväl i fred som vid kris och krig. Hemvärnets tillgänglighet och lokalkändedom skall i största möjliga utsträckning tas tillvara i samband med stödinsatser åt andra myndigheter, kommuner och/eller civila aktörer.

FÖRSVARSMAKTEN VILL tillsammans med olika civila aktörer återskapa en ny form av "totalförsvarseffekt", med likheter vad som fanns för drygt 10 år sedan, och bygga vidare på det positiva samarbetet som i dag existerar på regional nivå.

Berndt Grundevik, Stf C insats.

bestå av personal från Sverige, Finland, Norge och Lettland. Tillsammans kommer länderna att bidra med cirka 460 personer. Förbandet ska bestå av rådgivare, underrättelse-, vakt-, eskort-, sjukvårds- och logistikenheter samt strukturörer vid den afghanska arméns stabs- och funktionsskolor samt personal vid de staber som leder Isaf.

Läs mer på [www.forsvarsmakten.se](#)

CITERAT

99 DEN 13 DECEMBER 1989 LANDADE JAG EFTER ETT SPANINGSFLYGPASS PÅ LÅG HÖJD, MED HÅL I FRAMKANTEN PÅ ENA VINGEN. HÅLET VAR ORSAKAT AV ETT TRÄD, FÖRMODLIGEN EN TALL, DET LUKTADE SÅ. ATT JAG HADE FLUGIT FÖR LÄGT VAR UPPENBART.--- JAG PÅSTÅR ATT DEN "ICKE-DÖMMANDA" KULTUR VI SKAPAT ÄR FUNDAMENTAL FÖR HELA VÅRT SYSTEM OCH DESS FUNKTION."

Flygvapeninspektören Micael Bydén om verksamhetssäkerhet och säkerhetskulturer på [flygvapenbloggen](#).

8–9 juni 2013

Internationell 2-dagars marsch med sträckorna 10 km, 25 km och 40 km. Godkänt deltagande i Elfsborgsmarschen 2x40km (med packning för män) räknas som genomfört marschprov inför Nijmegen.

[www.Elfsborgsmarschen.se](#)

Tackbrev för insatsen i Tjörn

Räddningschefen vid **Tjörn kommun** har skickat ett tackbrev till Försvarsmakten för insatserna vid oljeutsläppet förra året. Där skriver man att samverkan och hjälpen från **Hemvänet** och Försvarsmakten var en förutsättning för att insatsen blev positiv.

Ett handelsfartyg som kolliderar utanför Danmark ledde till det värsta oljeutsläppet på västkusten sedan 1980-talet. Under två dagar rekognoseras hemvärens personal utsläppt och oljeförekomster dokumenterades i ord och bild innan man påbörjar det tidsödande

FOTO: JONAS WALLSTRÖM

HÖGVAKT MED HEMVÄRNSMUSIKKÅRERNA

Hemvärnsmusikkårerna genomför högvakt vid Stockholm slott under följande tillfällen 2013:

Hvmk Jämtland	Hvmk Skaraborg	Hvmk Eslöv	Hvmk Gävle	Hvmk Södertörn	Hvmk Kristianstad	Hvmk Östergötland	Hvmk Borlänge	Hvmk Eksjö
2013-04-13-14	2013-04-27	2013-05-11-12	2013-05-18-19	2013-06-01	2013-06-28-30	2013-07-05-07	2013-08-17-18	2013-08-31-09-01
2 dygn	1 dygn	2 dygn	2 dygn	1 dygn	3 dygn	3 dygn	2 dygn	2 dygn

APRIL

MAJ

JUNI

JULI

AUGUSTI

HÖGVAKT MED HEMVÄRNSMUSIKKÅRERNA

Hvmk Göteborg	Hvmk Ystad	Hvmk Västmanland	Hvmk Lund	Hvmk Uppsala	Hvmk BohusDal	Hvmk Jönköping-Huskvarna	Hvmk Borås
2013-09-07-08	2013-09-14-15	2013-09-21-22	2013-09-28-29	2013-10-05-06	2013-10-12-13	2013-10-19-20	2013-10-26-27
2 dygn	2 dygn	2 dygn	2 dygn	2 dygn	2 dygn	2 dygn	2 dygn

SEPTMBER

OKTOBER

Ytterligare hemvärnsmusikkårer kan komma att tilldelas högvaktsdygn efter senare önskemål från LG/FöMus.

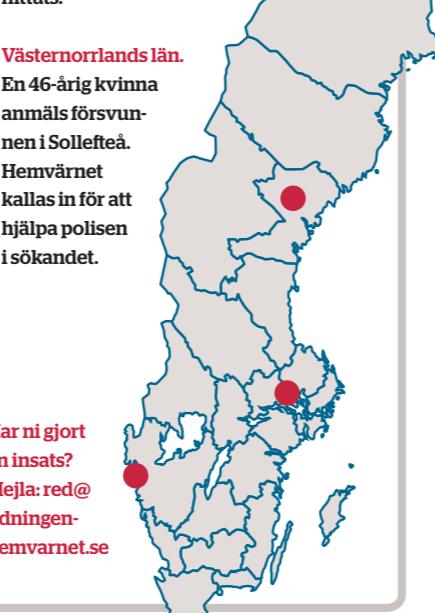
LANDET RUNT

Hemvärens insatser

November

Västra Götalands län. 41:a och 42:a hemvärensbataljonerna deltar i sökandet efter en nioårig flicka som försvunnit i Göteborg. Bataljonerna deltar med ett 70-tal soldater och två motorfordon. Flickan återfinns välbehållen.

Västmanlands län. En 76-årig kvinna försvinner från sitt hem. Ett intensivt sökarbete startar med bland annat helikopter och hundpatruller. Västmanlands hemvärensbataljon hjälper till i sökandet med runt 20 soldater. Kvinnan har vid pressläggning ännu inte hittats.

NYHETER / NOTISER

#NORRBOTTENSGRP

Nu kan alla Twitter-fantaster även följa Norrbottensgruppen på twitter.

Lyckad GMU i Norr

NORRBOTTENSGRUPPEN har avslutat en lyckad omgång av GMU-HAGS. Samtliga 17 som ryckte in ryckte även ut. På utbildningsgruppen tror man att en av orsakerna till den lyckade GMU-omgången beror på blandningen av både äldre erfarna befäl och yngre befäl. Nu har sju av de utryckande fortsatt med en bandvagnsutbildning. **LB**

CITERAT

99 UNDER EN KORT STUND AV FÖRVIRRING SER JAG MIG OMKRING. HAR JAG DRÖMT OM ELDPOSTEN? ATT HAN FRÅN SIN PLATS SITTER OCH VINKAR LÄTT ÅT MIG, FYLLER PÅ NY VED OCH KONTROLLERAR ASKAN, I MINA DRÖMMAR FÖRDÉS JAG TILLBAKA TILL ROMARTIDEN. KANSKE EN KONSEKVENS AV ATT JAG LÄSER MYCKET MILITÄRHISTORIA?

Johan P, plutonchef i Göteborgs 2:a insatspluton skriver om en övning i Skövde på hemvartnet.se.

FOTO: LISA BJÖRK

Kurs för bättre underrättelser

I NOVEMBER GICK den första underrättelsekurserna på Hemvärens Stridsskola.

– Tanken är att ge underrättelsebefälen i bataljonsstabben och kompanicheferna i underrättelsekompanierna verktyg för att kunna leverera bra underlag till bataljonschefen. Vi har koncentrerat oss på PUT-processen, att de ska leverera och stötta med bland annat terränganalys, och motståndarna och deras handlingsmöjligheter. De lär sig även göra en inhämtandeplan enligt högre chefs behov, säger kurschefen Maria Öst.

Kursen är 10 dagar lång och nästa tillfälle är den 19-28 februari. **TA**

4261

brev om GMU (omgång 4, 2013) har gått ut till alla tjejer och killar i Norrbotten som är födda 1993 och 1994. Breven är skickade från Norrbottensgruppen.

RÄTTELSE:

I förra numret skrev vi om en trafikolycka där ingen uppges skadat, vilket visade sig vara felaktigt. Läs mer om olyckan på sid 28.

Utbildningsgrupperna 2013

GRANSKNINGEN / UTBILDNINGSGRUPPERNA

Nästa år arbetar **252 officerare/specialistofficerare** och **40 civila personalhandläggare** på utbildningsgrupperna. Alla grupper har en grundorganisation på **fem officerare** samt **tre utbildningsofficerare** och **en personalhandläggare** per bataljon.

Utbildningsgrupper som ligger avskilt från Försvarsmaktens basorganisation har ytterligare en **utbildningsofficerare** liksom utbildningsgrupper med långa avstånd (i Norrland). Det tillkommer även **två utbildningsofficerare** på de utbildningsgrupper som ansvarar för fyra bataljoner.

Text: Therese Åkerstedt

Bemanning:

Grund (5 personer):
Chef, utbildningsansvarg, Logistik/materielansvarg, tekniker, planering av GMU

Per bataljon (4 personer):

3 Officerare/specialistofficerare, 1 personalhandläggare.

Förstärkning:

+1 Officerare/Specialistofficerare (Fristående utbildningsgrupp)

+2 Officerare/Specialistofficerare (Vid fyra bataljoner)

● Officerare/specialistofficerare

● Ny officerstjänst

● Personalhandläggare

(FH HV handläggare)

● Officerstjänst ej tillställt 2012/12/29

● Borttagen tjänst

Örebro-Värmlandsgruppen

19. Värmlands hvbat | 20. Samnaheds hvbat

Södermanlandsgruppen

27. Södermanlands hvbat

Norrlandsgruppen

10. Lapplandsjägarbataljonen | 11. Gränsjägarbataljonen

Norrbottnsgruppen

12. Norrbottensbataljonen

Västerbottensgruppen

13. Västerbottensbataljonen

Västernorrlandsgruppen

15. Ångermanlands hvbat | 16. Medelpads hvbat

Upplands- och Västmanlandsgruppen

21. Upplands hvbat | 22. Västmanlands hvbat

Gävleborgsgruppen

18. Gävleborgsbataljonen

Dalregementsgruppen

17. Dalarnas hvbat

Livgardesgruppen

23. Attundalands hvbat | 24. Stockholm hvbat | 25. Trelleholus hvbat | 26. Järvavbatt

Söderörtsgardesgruppen

28. Roslagens hvbat | 29. Söderörtens hvbat

Gotlandsgruppen

32. Gotlands hvbat

Livgrenadjärgruppen

30. Livgrenadjärbataljonen | 31. Livgrenadjärbataljonen

Blekingegruppen

36. Blekinge västrahvbat | 37. Blekinge östra hvbat

Kalmar och Kronobergsgruppen

34. Kalmarbataljonen | 35. Kronobergbataljonen

Norra Smålandsgruppen

33. Norra Smålands bataljon

Skånska gruppen

46. Södra skånska bataljonen | 47. Malmöhus bataljon

Elfsborgsgruppen

41. Göteborgs södra hvbat | 42. Göteborgs norra hvbat | 43. Göteborgs skärgårds marina hvbat | 44. Älvshorgs hvbat

Hallandsgruppen

45. Hallands hvbat

Bohusdalgruppen

38. Kinne hvbat | 39. Käkinds hvbat | 40. Bohusläns hvbat

Elfsborgsgruppen

41. Göteborgs södra hvbat | 42. Göteborgs norra hvbat | 43. Göteborgs skärgårds marina hvbat | 44. Älvshorgs hvbat

Skaraborgsgruppen

46. Skaraborgs regemente, Skövde

Bohuslandsgruppen

47. Skaraborgs regemente, Revinge

Militärregion Nord

Stabsbefattningar 57
(24 yoff/17 reservoff)
+ ledningspluton 44

Militärregion Mitt

Stabsbefattningar 82
(32 yoff/44 reservoff)
+ ledningspluton 44

Militärregion Väst

Stabsbefattningar 57
(24 yoff/17 reservoff)
+ ledningspluton 44

Militärregion Syd

Stabsbefattningar 57
(24 yoff/17 reservoff)
+ ledningspluton 44

Militärregion Söd

Stabsbefattningar 57
(24 yoff/17 reservoff)
+ ledningspluton 44

Militärregion Öst

Dessutom tillkommer cirka 200 årsarbetarkräfter ur krigsförbanden som stöd till övningsverksamhet (KFO) / SÖF/SÖB) samt GMU-utbildning.

Framtidens försvar

I somras utsågs **riksdagsledamoten Cecilia Widegren (M)** av regeringen till ny ordförande för försvarsberedningen. Deras arbete kommer att ligga till grund för **nästa försvarspolitiska beslut**.

Text Therese Åkerstedt Foto Berit Abrahamsson

Kan personalförsörjningen bli ett problem?

– Det gäller att hitta det naturliga flödet mellan Försvarsmakten och hemvärnet. De individer som kommit in i systemet har ett intresse – ta vara på det. Hemvärnet har fått en väldigt bra start, ni har drygt 20 000 av de 22 000 avtal som ni har som målbild och alla 40 bataljoner på plats, ni har en struktur. I årets regelbrev anges närlightsprincipen som ett önskemål i rekryteringen, det var en av mina motorer när jag tog värvning i FVRF. Närheten spelar roll.

Vad har du för erfarenhet av hemvärnet?

– Flyget var stort och viktigt i Norrköping och jag var nyfiken på vad de gjorde. De erbjöd en ungdomsverksamhet på kvällstid under mina studier, säger hon.

– Frivilligkraften är en drivkraft man inte kan köpa eller skapa utan vi måste se till att förvalta den på bästa möjliga sätt. Den är väldigt unik och viktig.

Vad tycker du om de stora förändringarna i Försvarsmakten?

– Vi har ett antal stora utmaningar framför oss. Den ena är försvarsreformen. Jag är otroligt ödmjuk inför de förändringar som myndigheten Försvarsmakten går igenom, det påverkar varje individ och struktur där de agerar. Men jag konstaterar att det var en efterlängtad förändring, att gå mot ett mer användbart, flexibelt och tillgängligt försvar. Den andra utmaningen är personalförsörjningen, som är ett paradigmskifte i svensk historia, att gå från tvång till frivillighet.

– Frivillighet, som ni i hemvärnet kan, och som ni haft som attraktionskraft hela tiden, det ska övriga Försvarsmakten lära sig av. Ni är en viktig del av reformerna och är vägledande många gånger. Hemvärnet har under så många år haft en kortare beredskapsstid, och varit på plats ute i samhället och mött mixen mellan civil och militär, det som nu ska bakas in i försvarsreformen.

I JUNI NÄSTA ÅR kommer försvarsberedningens första rapport och försvarsberedningen har bara påbörjat sitt arbete.

– Det man kan konstatera är att det är mer komplext runt omkring oss, mer oförutsägbart och går otroligt mycket snabbare än det någonsin gjort. Men det är viktigt att vi hittar några geografiska områden som mer viktiga för oss att djupdyka i – som vårt närområde. Klimatförändringar gör att det blir mycket mer intressant att vara i Arktis, det kommer att påverka oss liksom det som sker runt Östersjön.

– Men vi kommer även att se om det är några trender i de säkerhetspolitiska hoten som är viktigare än andra. Sedan förra försvarsberedningen lämnade in sin analys 2007 så har den ekonomiska krisen i Europa och USA absolut påverkat det säkerhetspolitiska läget. Förutom Sverige och Estland så drar alla andra länder omkring oss ner på försvarsbudgetarna. Det gör att andra förväntas göra samma sak och lite till med mindre ram. Amerikanarna ställer krav på Europa att ta ett större säkerhetspolitiskt ansvar. ●

FAKTA:

Namn: Cecilia Widegren

Politiska uppdrag: Moderat personvald riksddsledamot, Skaraborg, ordförande i riksdagens delegation till Natos parlamentariska församling, vice ordförande i försvarsutskottet tillika alliansgruppiledare, ledamot i krigsdelegationen, suppleant i utrikesnämnden, ordförande för försvarsberedningen.

”
SEDAN FÖRRA FÖRSVARSBEREDNINGEN LÄMNADE IN SIN ANALYS 2007 SÅ HAR DEN EKONOMISKA KRISEN I EUROPA OCH USA ABSOLUT PÅVERKAT DET SÄKERHETSPOLITISKA LÄGET.

Snabba fakta

Lär dig grunderna om **hemvänet** på 10 minuter.

Faktatext: Therese Åkerstedt Foto: Lisa Björk

INSATSBEREDSKAP:
MED DELAR INOM SEX
TIMMAR, HUVUDELEN
INOM ETT DYGN.

Uppgifter

Hemvänet huvuduppgifter är att skydda, bevaka och ytövervaka. Varje år genomförs även tusentals timmars stöd till samhället vid exempelvis eftersök, skogsbränder och översvämningar. I övriga uppgifter, som övas på order, ingår att störa, försvara och fördöja.

TYPINSATS:
BEVAKA OBJEKT
UNDER TRE MÅNADER
MED ETT AVLÖSNINGS-
FÖRFARANDE.

Befattningar

Det finns 25 001 befattningar, varav cirka 25 procent är avtalsbefattningar. Cirka 17 000 ingår i det som även benämns nationella skyddsstyrkorna (insatskompanierna). Regeringens krav är att hemvänet ska bestå av minst 20 000 soldater. Mål: personaluppfyllnad på 85 procent.

Medinflytande

Rikshemvärensrådet och de regionala/lokala hemvärensråden är hemväns-soldaternas lagstadgade medinflytandeorgan.

Hemvänsombudsmannen är anställd av Rikshemvärensrådet som vartannat år genomför rikshemvärnsting.

Rikshemvärensrådet äger även Tidningen Hemvänet och driver Hemvärmuseet på HvSS.

Organisation

Det finns 40 bataljoner med minst ett bevakningskompani och ett insatskompani. Förutom att skydda och bevakta fasta skyddsobjekt ska insatskompanierna även ha en rörlighet på 600 kilometer per dygn.

HEMVÄRS-
BATALJONERNA
INSATSLÉDS AV
FYRA REGIONALA
STABER.

Specialförmågor

- Hvunderrättelsekompanier
- Marina kompanier
- (stridsbåt 90 H)
- Kustnära plutoner (civila båtar)
- Hvflygtrupper
- Trafikplutoner
- CBRN-plutoner
- Pionjärplutoner
- Hvtologrupper

ÖVNINGAR

Personalen övar mellan 4 och 13 dagar per år beroende på befattning, alla ska genomföra en krigsförbandsövning, KFÖ om minst fyra dagar.

Högre chefer genomför dessutom en särskild övning befäl, SÖB, och all personal i insatskompanierna genomför även en särskilt övning förband, SÖF på fyra dagar.

Bataljonsstaber gör en ledningsträningsövning (LTÖ) vartannat år.

BATALJONSCHEF

2 dagar SÖB + 4 dagar SÖB + 7 dagar KFÖ = 13 dagar

INSATSKOMPANICHEF

2 dagar SÖB + 4 dagar SÖF + 7 dagar KFÖ = 13 dagar

INSATSGRUPPCHEF

5 dagar KFÖ + 4 dagar SÖF = 9 dagar

INSATSSOLDAT

4 dagar KFÖ + 4 dagar SÖF = 8 dagar

PLUTONCHEF

6 dagar KFÖ = 6 dagar

BEVAKNINGSSOLDAT

4 dagar KFÖ = 4 dagar

Dessutom tillkommer frivillig kompletterande utbildning (KU) samt olika kurser för befäl på Hemvänetts stridsskola (HvSS).

KRAV: Soldaten måste delta under hela övningen/övningarna för att få fullgöra sitt avtal, ledighet får beviljas i max 6 timmar och kräver skriftlig permission. Kan inte soldaten delta i sin egen KFÖ eller SÖF kan han/hon göra motsvarande övning hos annat förband.

Fordon

Insatskompanier under Norrbottens regemente har bandvagn. I söder finns det en bandvagnsburen platon per insatskompani, övriga har terrängbil 20 som ersättas av minibuss från nästa år.

Utrustning

Fältuniform m/90, jacka m/90 Lätt, fältmössa m/90 camo, basker, marschkänga m/90, vinterkänga m/90, bärssäck 2000. Beställt: skalplagg.

Stridsutrustning: Hjälm 90 K, stridväst samt vätskebehållare 2,3 L/T, skyddsutrustning 90B/S. Stridssäck 2000 samt stridshandskar 2000.

Beställt: knäskydd.Sskyddsglasögon 04 byts ut efter hand mot skyddsglasögon 06B/07L.

Beväpning: ak 4 B-rödpunktsikte med patronlägeslås, vapenrem 10, viss personal pistol 88.

Förstärkningsvapen: prickskyttegevär, kulspruta, granatgevär, pansarskott, granattillsats.

Samband: Nytt ledningssystem samt integrerad grupperadio på grupp och plutonsnivå är på gång.

SKYTTE

Godkänt på kompetensprovet för ak 4 alternativ pistol 88 inom en 24-månaders-period.

15 %
är kvinnor

VARJE PLUTON HAR
TVÅ HUNDEKIPAGE

En strids-
sjukvårdare
ska införas i
varje grupp.
Se sid 32.

EN HEMVÄRNSSOLDAT (ORDINARIE HEMVÄRNSMAN) ÄR
svensk medborgare mellan 18 och 70 år och
är krigsplacerad på en hemvärnsbefattning
i insatsorganisationen.

Majoriteten av
hemvärnssolda-
tarna är under
40

Extra hemvärnsman och vilande

Yrkesofficerare/specialistofficerare samt **kontinuerligt och tidvis anställda soldater** kan inte ha en befattning i hemvänet eftersom en individ endast kan ha en befattning i insatsorganisationen.

Reservofficerare samt **civilanställda i Försvarsmakten** som saknar placering i insatsorganisationen kan dock krigsplaceras i hemvänet. Hemvärnssoldater som blir kontinuerligt eller tidvis anställda kan registreras som "**vilande**" på sitt hemvärnsförband.

Som **extra hemvärnssoldat** kan man placera personal som hemvänet inte har disponibilitetsrätt på, exempelvis poliser och ambulanssjukvårdare, det ska bara ske i undantagsfall. Även personer som är krigsplacerade i Försvarsmakten sedan värnplikten kan ligga under denna kategori.

Antagning

STEG 1 Personlig kontakt eller intresseanmälan på [hemvänet.se](#)

STEG 2 Säkerhetsprövning: säkerhetsintervju och bostadsbesiktning. Den sökande fyller i hälsoundersökning och en formell ansökan samt godkänner att en registerkontroll görs. Intervjuaren (vanligtvis kompanichef) gör en personbedömning, samt kontrollerar betyg/intyg och referenser. Hemortskommunens socialtjänst ges möjlighet att komma med ett yttrande. En registerkontroll görs hos Säkerhetspolisen. Om personen klarar säkerhetsprövningen placeras han eller hon i säkerhetsklass 3.

STEG 3 Skriver på hemvärnskontrakt och genomför en cirka fyra dagar lång introduktionsutbildning.

Ersättning

Förlorad arbetsinkomst ersätts med SGI, sjukpenningsträffande inkomst.

Utbildningspremie: lägst 3 500 kr för bevakningssoldat och 7 000 kronor för insatssoldat.

Befattningspeng: alla över soldatnivån får minst 1 800 kr upp till 26 100 kronor. Högre chefsbefattningarna får ersättning månadsvis, övriga efter fullgjort kontrakt. Totala ersättningen, förutom SGI, varierar från 3 500 kr för bevakningssoldat till 37 475 kr för bataljonschef. Premie och peng är **skattefri**.

Ersättning utgår även vid insatser som görs årträddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor.

Specialist

STEG 1 Grundläggande soldatutbildning för frivilliga (GU-F) i två veckor (om man saknar militär grundutbildning).

STEG 2 Specialistutbildning kopplad till respektive befattning:

BILKÅREN

Bil-, lastbils- och bussförare samt mekaniker, drivmedelsman och trafiksoldat.

SVENSKA LOTTAKÅREN

Stabsassistent, kock.

SVENSKA BRUKSHUNDKLUBBEN

Hundförare.

SVENSKA RÖDA KORSET

(avslutar under 2012).

Sjukvårdare, stf chef sjukvårdsgrupp.

FRIVILLIGA MOTORCYKELKÅREN

Mc-ordonnans, trafiksoldat samt underrättelsesoldat och hemvärnsunderrättelsegruppchef med mc.

FRIVILLIGA RADIOORGANISATIONEN

Signalist, ledningssystembefäl samt mekaniker, tekniker och driftledare.

FRIVILLIGA FLYGKÅREN

Flygförare, mekaniker, chef/stf hemvärnsflyggrupp, chef hemvärnsflygtropp och samverkansbefäl hemvärnsflyg.

SJÖVÄRNSKÅREN

Sjötransportledare, båtförare, navigatör, maskinman och tekniker.

FÖRSVARETS

PERSONALTJÄNSTFÖRBUND

Personalbefäl, fältpastor.

SVENSKA FÖRSVARS-

UTBILDNINGSFÖRBUNDET

DIM-soldat, saneringssoldat, chef/stf rekognosering-, saneringsgrupp, pionjär, chef/stf TOLO-grupp.

FLYGVAPENFRIVILLIGA

Hemvärnsunderrättelsesoldater.

SVENSKA PISTOLSKYTTEFÖRBUNDET

Ammunitionsman/bilförare.

Förtroende

Om en hemvärnssoldat mister sin säkerhetsklassning på grund av brottslighet, rattfylleri etc. blir han eller hon avskild. Om cheferna saknar förtroende för en soldat, oavsett orsak, så finns det inte heller några juridiska hinder för avskiljande.

Hemvärnsskyttesoldat/ stridande befattning

Har erforderlig (godkänd) militär grundutbildning, exempelvis värnplikt, tremänadersutbildning, GSU, GMU, eller bevakningslottautbildning. Alternativt går grundläggande militär utbildning, GMU.

26
musikkårer

Höstlöv i vintermiljö

Text & foto: Lisa Björk

Gruppen blir beskjutna av okända personer när de vilar. Några soldater följer efter och ser varf fotspären går, vilket är lätt i snön. Snart blir de dock beskjutna igen.

D

et 141:a insatskompaniet med över hundra soldater från Jämtland och Medelpad har åkt 60 mil för att delta i övningen Höstlös i Boden tillsammans med bland annat de mekaniserade förbanden från Pansarbataljonen. Aven Norrbottens flygflottilj deltar som understöd åt de stridande markförbanden med JAS 39 Gripen.

– Hemma brukar man inte behöva använda karta eller kompass, där känner man varenda stig. Det här är lite mer utmanande, säger Per Norman, gruppchef i 141:a insatskompaniet.

Vägen till Boden går med flera olika transporter. Majoriteten av personalen flyger C-130 Hercules, de som inte rymdes i flygplanet får åka buss medan kompaniets fordon och all materiel transporteras med lastbil. På vägen norrut glider en av lastbilarna ner i diket på grund av väglaget. När bäraren kommer för att plocka upp den, glider även den i diket. Det slutar med en jätteförsening för två av tre plutoner. Den enda platonen som kommer i väg ut på övningen i någorlunda tid får brottas med mörker, kyla och okänd terräng.

– Vi tilldelades denna förläggningsplats på kartan. Först fick vi gå in med hundpatrull och säkra området. I mörker och kyla slog vi sedan upp förläggningen, det var bara glada miner, säger Robin Lundberg ironiskt.

– Vi var klara runt kvart över tre på natten.

VI BEFINNER OSS på Hedenbasen, någon mil utanför Boden. Här har A-plotonen

befunnit sig sedan natten för att skydda ett skyddsobjekt i form av en liten grön byggnad. Det skymmer och temperaturen har börjat falla ordentligt. Tillsammans med gruppchefen Per Norman sitter vi i en bandvagn och varmer oss. De har just kommit tillbaka från en patrullering.

– Det är det vi har hållit på med mest hela dagen, patrullering och post. Sedan blev det en sammanstötning med fienden som kom och skulle reka vår position. Då smattrade det vilt, berättar de samtidigt som de gräver efter energi i de utdelade dygnspåsarna.

Ute är det minus 7 grader, men det känns som minus 20. Plotonen har packat ihop sina tält och rekakat åt stabs- och trossplotonen som är på väg för att lösa av dem. A-plotonen har fått order om förflyttning några mil längre norrut för att säkra en bro längst Luleälven. När B-plotonen dyker upp gör man en ordentlig överlämning. Plutonsinstruktörerna lyssnar och kommer med förslag. Hur kan ni göra detta på bästa och snabbaste sätt? Allt för att stödja grupp- och plutonscheferna och få ut det bästa möjliga ur de kalla soldaterna.

DAG 2.

– Idet kom.

– Från Grizzly, är det någon form av fientlig verksamhet vid Idet?

I Bredåkers bygdegård några hundra meter från Luleälvens strand lurar fienden. Bygdegården kallas för Idet och ser från utsidan ut att vara helt öde. Inne pågår dock full aktivitet. Soldater ur 12. Hemvärvnsbataljonen tillhörande Norrbottensgruppen agerar b-styrka med kodnamn Grizzly. Ingen vet att de befinner sig inne på A-plotonens område.

Efter en snabb titt ut kan man konstatera att A-plotonen har skickat upp en patrull till brokorsningen 50 meter längre ner på vägen. B-styrkan får väntläge längre bort. De är på väg hem till Idet efter en insats. Deras minibuss är känd sedan tidigare och de vill inte visa sig för A-plotonens onödan.

A-plotonen har spanat på bron i Bredå-

HEMMA BRUKAR MAN INTE BEHÖVA ANVÄNDA KARTA ELLER KOMPASS, DÄR KÄNNER MAN VARENDÅ STIG. DET HÄR ÄR LITE MER UTMANING.

Per Norman, gruppchef

En skjuten fiendesoldat blir bortsämpad efter att ha fått benet omlindat.

ker sedan i går kväll. Det har varit en hel del aktivitet i området och på bron under natten.

– Vi var uppe och störde dem vid deras läger i natt, det blev lite handgemäng när jag blev omhändertagen och skulle fly, berättar Simon Lundström från 12:e hemvärvnsbataljonen och skrattar gott åt minnet.

– Vi utförde lite sabotage på bron, vi lämnade en bomb i form av en pepparkaka, mest för att få dit dem, berättar kollegan Per-Erik Lauronen.

UNDER TIDIG MORGON får A-plotonen order om att ta och skydda bron, för att pansarfordonen ska kunna rulla över vid ett senare skede. Tagandet av bron går friktionsfritt fram till motsata brofäste då de möter motstånd. Kulspruteskyttarna på bandvagnstaken öppnar eld och motar fienden tillbaka.

En av soldaterna halkar i slänten till brofästet och skadar sitt knä. Hon får hjälp in i sjukvårdsbandvagnen och är för tillfället ute ur striden. Men hennes utrustning piper, vilket betyder att hon även är träffad. Alla soldater har blivit tilldelade en simulatorutrustning som piper vid träff. På vapenpiporna sitter metalldosor som skickar iväg en laserstråle när man skjuter.

PLUTONEN FORTSÄTTER framgångsrikt framåt och har snart bekämpat fiend. Han ligger skadad i diket och

ropar efter hjälp. Hemvärnssoldaterna lägger förband på skadan och genomför en kroppsvisitation. Nu har plutonen ett problem, de har fler skadade än de klarar av. Dessutom är en av dem en fiende. Gruppchefen måste kontakta kompaniledningen för att få understöd och hjälp att transportera bort den tillfångatagna fienden.

Fram till lunch är bevakningen på topp och soldaterna patrullerar vägen och står post längs vägen. När den ena gruppen i det ena brofästet slappnar av och lagar mat kommer fienden tillbaka. Men längs älven, där man inte har bevakning. Efter en kort eldstrid återgår allt till det normala och plutonsövningsledare Stefan Widenström ger feedback.

– Ta lärdom av det här momentet. Fienden är ganska målmedveten. De vill ju åt bron, var skulle ni komma ifrån? Försök vara aktiva i försvaret, variera er lite mer så ni inte bara står post-tjänst rakt upp och ner.

ÄVEN UPPE VID tätläget har det skett en sammandräbning. Majoriteten av gruppen låg i vila inne i tältet när överfallet kom. Ändå var de förvånansvärt snabba ut och försvarade sig. Hunden

Baileyz och hundföraren Jenny Jernström får gå i spetsen in i den tätta skogen för att leta spår efter dem som sköt. När fienden "Igor" till slut är tillfångatagen och ledd till vägen där bandvagnen väntar går plutonsövningsledaren in och fryser momentet.

– Fältmässighet handlar om att vara lat och smart. Vid rast måste man vila för att sedan kunna tempoväxla när det behövs. Det gäller att inte ha för högt tempo när det inte behövs och tvärtom, att inte ha för lågt tempo när det ska vara högt.

Soldaterna lyssnar uppmärksamt och ser ut att ta till sig det som svampar. Det är två dagar kvar innan flyget tar dem hem igen. ●

FAKTA

Höstlös

Brigadövningen Höstlös syftar till att träna insatsförband ur Garnison Nord i väpnad strid inom ramen för ett högkonfliktscenario. Övningsscenariot handlar i stort om en konflikt om olje- och gasfyndigheter i Barents hav mellan de fiktiva länderna Westland, Lakeland och Stormakten. Iscenariot för brigadövningen deltar 15 000-16 000 soldater. I verkligheten deltar runt 500-600 soldater och officerare. Övningen pågår i tio dagar. Insatskompaniet från Fältjägargruppen deltar under sin SÖF på fyra dagar (särskild övning förband).

Deltagande förband: Norrbottens regemente med delar av tredje brigadstaben, Pansarbataljonen, 141:a hemvärnsinsatskompaniet från Jämtland samt personal ur 12:e hemvärnsbataljonen i Norrbotten. Artilleriregementet deltar med stabspersonal samt personal för skjutsäkerhet och Norrbottens flygflottilj understödjer de stridande markförbanden med JAS 39 Gripen.

BEFATTNING / CHEF UNDERSTÖDGRUPP

Stridsskjutning med granatgevär m/48 och spärlyusövningsgranat 66B och spärlyuspansarspränggranat 75M.

Eleverna fick även möjlighet att skjuta skarpa pansarskott m/86. Här laddas dock ett övningsvapen.

Ett riktigt understöd

Tryckvågen från granatgeväret **känns i hela kroppen**. Ungefär 200 meter längre bort slår den **skarpa granaten in i pansarplåten** och ett stort rökmoln bildas.

Text & foto Lisa Björk

Vi har fått grundläggande kunskaper i vapensystem, och ordergivning i samband med det. Dessutom har vi gått igenom och skjutit med

alla ammunitionstyper som finns till granatgeväret. Det fick man ju knappt göra i lumpen, säger Andreas Sjöström från Mellersta Sörmlands insatspluton.

SYFTET MED DEN tio dagar långa kursen, chef understödsgrupp på HvSS, är att eleverna efteråt ska kunna leda gruppen i strid och få en fördjupad förståelse för pansarvärnsvapensystemen granatgevär m/48 (grg) och pansarskott 86 (p-skott).

Eleverna ska även kunna sprida sina kunskaper vidare till sitt eget och närliggande kompanier efteråt.

– Detta är ingen ”nice to have”-utbildning. Det är slut med det nu. Vi har till och med ringt till alla eleverna innan för att säkerställa att personerna som skulle komma hade rätt kompetens, säger kurschefen Jan Berglund.

UNDER KURSEN HAR en hel del nya kunskaper präntats in i chefernas huvud. Teori har varvats med praktiska övningar, mestadels i form av skjutning. Då ett antal elever fallit bort med väldigt kort varsel blev kursen en av de dyrare i sitt slag på HvSS. Å andra sidan har de som infunnit sig fått skjuta desto mer.

De vapensystem som varit i fokus har varit granatgevär och pansarskott, men eleverna har även fått grundkunskaper om stridsvagns- och fordonsminor. Grupp-

cheferna ska ha en teoretisk kunskap för minornas verkan och hur de fungerar.

FLERA AV ELEVERNA säger att det är en mycket bra kurs som känns prioriterad och påkostad, något de uppskattar. Inlärningskurvan har gått kraftigt uppåt.

“JAG SER DET SOM ATT DET ÄR ENS SKYLDIGHET ATT HA DEN HÄR UTBILDNINGEN FÖR ATT KUNNA LEDA UNDERSTÖDSVERKSAMHETEN.”

Martin Svensson, elev

Varför sökte du till den här utbildningen?

– För att få mer förståelse för understödsgruppens verksamhet. Det här är ju något helt nytt för hemvärvet. Jag ser det som att det är ens skyldighet att ha den här utbildningen för att kunna leda understödsverksamheten. Det handlar om att kunna vara trovärdig som utbildningsledare, säger Martin Svensson som även han kommer från Mellersta Sörmlands insatskompani.

Han poängterar att man bör ha hållit på med understödsvapen en tid och ha god kännedom om vapnen innan man går utbildningen, för att kunna tillgodogöra sig all ny kunskap på ett bra sätt.

UNDER TVÅ DAGAR har en instruktör från vapentillverkaren Saab Dynamics funnits på plats för att hålla i materialkunskapsutbildningen på grg, p-skott och ammunitionen.

– Från företagets sida är det positivt att hemvärvet vill använda vår materiel. Jag verkar även som instruktör i hemvärvet, så det är extra kul att få vara här, säger Magnus Samuelsson från Saab Dynamics.

Hans sista dag avslutas med att eleverna gör en förevisningsskjutning för ett antal utvalda åskådare, där bland rikshemvärvschefen och Rolf Michel, som är säljchef i Sverige för Saab Dynamics.

ELEVERNA HAR ÖVAT på förmiddagen genom att skjuta med 20 mm övningsvapen avsett för grg och p-skott. Vilka som ska skjuta respektive vapen är redan bestämt sedan tidigare.

Det blir tre skarpa pansarskott 86 och sedan tre skarpa spärlyusövningsgranater 66B och tre spärlyuspansarspränggranater 75M. Första granaten för varje skytt är en spärlyusövningsgranat för att se att riktpunkt och sikten stämmer överens. Sedan skjuter skytten en skarp spärlyuspansarspränggranat mot målet som är två gånger två meter och av pansarplåt, på 200 meters avstånd. Plåten motsvarar ett stridsfordonspansar och får den riktade sprängverkan i granaten att utlösa på ett korrekt sätt.

Åskådarna står på sidan av på grund av de tryck- och riskområden som omgärdar vapnet bakåt. Både skytt och laddare till grg:t måste rakt ut från vapnet. Har man foten bara en aning bakom vapnet kan man bli skadad på grund av det mycket kraftiga bakblåset och trycket som sträcker sig upp till 70 meter bakom vapnet.

– Dubbla hörselskydd på, ropar skjutledaren.

Efteråt får alla åskådare följa med ner till pansarplåten som man skjutit på. Den stora väggen har flyttat sig drygt en halvmeter bakåt. I vallen ser det ut som om någon grävt med en grävskopa. Soldaterna

är begeistrade över skjutningen.

– Kunskapen jag har fått med mig häri-från är ovärderlig. Det har varit mycket utbildning på djupet. Till exempel har jag lärt mig att jag måste få ner farten på fordonen jag ska bekämpa, annars går det inte att skjuta, säger en av eleverna lyriskt.

KURSEN HAR NÅGRA dagar kvar innan eleverna släpps tillbaka till sina kompanier. Denna gång med ny kunskap och erfarenheter.

– De elever som går kursen har fått uppleva att skjuta med den skarpa ammunitionen. Det är viktigt så de vet de vad de kommer att tala om, säger Jan Berglund avslutningsvis. ●

FAKTA

Chef understödsgrupp

10 dagar på Hemvärvets stridsskola
Nästa kurs går under våren 2013

Krav

- Man måste vara krigsplacerad eller påänkt som chef eller ställföreträdande chef på insatsplutonens understödsgrupp.
- Mycket goda grundkunskaper på granatgevär m/48 när man ansöker till kursen pga högt utbildningstempo.

När olyckan är framme

Bohusdals insatskompani hade avslutat sin övning och var på väg hem till Skredsvik strax norr om Uddevalla för att vårdar och avsluta **när olyckan inträffade på E 6:an**.

99

TOMMY RITVALL,
sjukvårdare och
förfare:

– Vi får order om att avbryta övningen och röra oss tillbaka mot Skredsvik och vi får även order att framrycka med fordonskolonn längst E 6:an. Så vi bestämmer inom gruppen att sjukvårdsbilen, det vill säga min Volvo V70 med släp tar kön. Och det gör vi ju utan att tänka på vad som skulle kunna hänta och det var ju inga konstigheter. Strax norr om Ödsmålsbron så dundrar en bulgarisk lastbil rätt in i vårt släp och trycker oss in i 30-lastbilen framför.

Hur upplevde du det när lastbilen körde in i er?

– Chock naturligtvis, det var exakt som i film. Allting gick i slowmotion, jag såg explosionen i ratten och airbaggen som tändes. Det slog lock för öronen och ett svagt pipande ljud hördes i öronen. Glassplitter för runt och man kände dammet i från airbaggen som satte sig långt ner i halsen. Och när vi stannade ryckte passageraren Charlotte i mig och sa att vi måste ut ur bilen innan det smäller. Man vet ju inte om det är någonting som kan antändas.

Det som var intakt var vår mjukare utrustning som fanns i en väska. Inne i kupén var det väl rätt okej. Men, vi hade ju även ett släp tillkopplat bak till och den fångade upp mycket av smällen. Jag tror att släpet är anledningen till att vi lever i dag. Dragkroken på 30-lastbilen var ända

inne i kupén. Vi kilades nästan fast under lastbilen framför oss.

Adrenalinet pumpade så mycket i våra kroppar så vi kände ingenting. Vi var lite chockade bara. Men när allt hade lugnat sig och pulsen gick tillbaka till normalt, då kände vi båda att nu börjar det faktiskt göra ont i nackarna. Och då var det en kamrat som ställde upp och körde oss. Först till Uddevalla sjukhus där de skickade oss direkt in till Näl, sjukhuset i Trollhättan. Där fick vi göra kontroller och Charlotte skickades till röntgen.

Hade ni någon debriefing?

– Jo, direkt när vi kom tillbaka till Skredsvik så satte vi oss hela plutonen och gick igenom vad som hade hänt och sådana saker. Jag har klarat mig väldigt bra. Jag fick några skrapsår på händerna och sedan hade jag ont i nacken. Det var väl en till två veckor efteråt som jag kände mig stel i nacken och tre-fyra veckor som jag hade fruktansvärd huvudvärk. Men efter läkarkontroller så sa de att allting är intakt och i perfekt skick.

Det som har varit det tråkigaste är vetskapen om att Charlotte har fått så dåligt. Jag hade sådan tur i oturen helt enkelt. Båda var bältade och satt ordentligt i bilen.

Min plutonchef och mina plutonskamrater har varit väldigt mån om att höra hur det är med oss, sedan ringde de ju även från Förvarshälsan för att höra hur jag mårde. Att mitt närmaste befäl och mina hemvärnskamrater har funnits där och att de brytt sig har betytt väldigt mycket. ●

ANN-CHARLOTTE FROM,

sjukvårdare och passagarare:

– Vi körde 40 km/tim och vi var sist i kön i en personbil med en släpvagn när en lastbil körde på oss bakifrån. Vår bil trycktes framåt snabbare och snabbare, släpvagnen lossnade. Jag sträckte ut min hand och höll i Tommys. Jag vet att jag kommer att dö, det var det jag tänkte. Till slut var det bara en svart vägg framför oss. När bilen stannade var kroken från lastbilen framför 12 centimeter från min bröstkorg. Jag gick ur bilen själv, pratade med folk. Men jag var i chocktillstånd, jag kände ingenting. Det gör man inte när man är i chock. När vi lugnat ner oss och vi åkte därifrån började det göra ont. Då märkte jag att mina armar var helt blåa. Sedan kom smärtan i huvudet, nacken och hela kroppen blev stel.

Charlettes skador efter bilolyckan i oktober kräver medicinering dygnet runt för smärtorna och hon väntar på en operation av ett ljumskbråck.

– Jag får panikängest i dag när jag är ute på vägarna. Jag kommer aldrig att bli frisk, jag kommer aldrig att kunna jobba heltid. Jag kan inte ens tvätta håret eller öppna ett mjölkpaket själv. Stödet jag har fått från mina hemvärnskamrater har varit ovärderligt. De ringer och hör hur jag mår och stöttar och ställer upp. Det uppskattar jag väldigt mycket. ●

Stridsutrustad för krock?

Stridsutrustningen **kan rädda ditt liv i strid**, men **kan vara farlig** vid en olycka. Statens Väg- och Transportforskningsinstitut (VTI) gjorde förra året **krocktester med den personliga soldatutrustningen**.

en av testerna användes samma stridsutrustning som hemvärnspersonal bär: uniform m/90 inklusive kängor, kroppsskydd 90, stridsväst 2000. Utrustningen vägde 17,1 kilo och krockdockan 78 kilo.

Resultatet var godkänt och det visade sig att utrustningen hjälper till att fördela belastningen på brösten på ett positivt sätt jämfört med test utan utrustning. Däremot gled man fram minst 200 mm, vilket är 100 mm mer än referenstestet. Det beror främst på den ökade vikten på överkroppen och att utrustningen sitter i vägen för bältet innan bältesbandet är

sträckt. I samband med testerna kom man med en rad rekommendationer:

• **Stridshjälm bör aldrig** bäras vid färd i fordon på väg utanför militära övningsområden. Vid kollision är risken extremt hög att mycket allvarliga nackskador uppkommer om hjälm bärts.

• **Den personliga strids- och skyddsutrustningen måste anpassas** för optimal bältesfunktion så att säkerhetsbältet kommer så nära kroppen som möjligt. Om utrustningen kläms mellan bälte och kropp är risken stor att bältesfunk-

**99 VI ÄR INTE BARA FÖRARE UTAN ÄVEN SOLDATER
OCH FÖR ATT FRAMFÖRA FORDONEN TRAFIK-SÄKERT SÅ MÅSTE MAN TILLPASSA STRIDSUTRUSTNINGEN
SÅ ATT BÄLTET LIGGER AN MOT KROPPEN.**

Ingela Kronlund, militär trafiklärlare

FAKTA: OLYCKOR

ORSAKER TILL OLYCKOR ÄR:

- För hög hastighet och för kort avstånd, vanligen är påkörningar bakifrån.
- Ingen kontroll av föraren vid backning av fordon (avsaknad av backledare).
- Trötthet/sömnbrist, resulterar vanligast i dikesköningar. (En natt utan sömn kan liknas vid cirka 0,8 promille alkohol, det är samma straff som för rattfylla)
- Viltolyckor under höstmånaderna.

ANLEDNINGEN BEDÖMS VARA:

- Bara en fordonsförare per fordon, "andra föraren" saknas. Del av orsak till backningsolyckor.
- Bristfällig förarutbildning.
- Utbildning på annat fordon än det man ska köra.
- Ingen riskanalys vid införande av nytt fordon.
- Ottillräckliga kunskaper om materiel.
- Bristfällig kunskap om vilka tekniska ordrar som är gällande.
- Stridsvärdet på förarna, hälsotillstånd, trötthet, näringssintag och vätska.
- Nödutrymning med påtagen stridsutrustning

DEN SOM PLANERAR OCH GENOMFÖR EN ÖVNING SKA HA:

- Kunskap om fordonen (som ingår i övningen) och veta dess begränsningar.
- Kunna militära och civila trafikbestämmelser samt Försvarsmaktens reglementen (eller ta hjälp av någon som är kunnig i detta ämne)
- Det skall alltid skrivas en utbildnings-/övningssäkerhetsanalys enl SäkI G.

TA HÄNSYN TILL FÖLJANDE RISKER:

- Övningsledarens och instruktörers kompetens och erfarenhet.
- Kontrollera att alla förare har giltiga körkort och förarbevis.
- Att den personliga stridsutrustningen är väl tillpassad och kittad så att bilbältet ligger an mot kroppen.
- Utbildningsnivå vad gäller trafikbestämmelser, reglementen, fordonskändedom och köring.
- Stridsvärdet på förarna, hälsotillstånd, trötthet, näringssintag och vätska.
- Fordonsvård kräver tid och resurser i form av personal och materiel. Det är ett chefsansvar att av dela de resurser som krävs.

tionen drastiskt försämrar eller under vissa omständigheter helt upphör.

• Vikten av att **lastsäkra både materiel och personal**. Lastsäkring gäller inte bara gods utan även personlig utrustning som förvaras i personaltransportutrymmet.

Övrig utrustning (ej hemvärvet):

• Kroppsskydd med förstärkningsskydd (krsk 94 och P-100) gör att **risken för allvarliga nackskador är mycket stor** om utrustning bärts vid kollision. Om stridsväst dessutom används överskrids alltid gränsvärdet för vad nacken fysiskt kan klara av att hantera.

• Upgraderingssats SV 2000, "ok" eller "chest-rigg", där man bär utrustningen på brösten gör att **bältet får ojämnbart lastning** och glider över flickorna vilket gör att omlänkaren på **bältet brister** och bältet går av.

Undantag: I ett område där det föreligger ett IED eller minhot bidrar hjälm och kropps skydd till skyddet mot splitter från explosionen, vilket motiverar bärandet av dessa. Bilbälte och korrekt säkrad last har mycket gynnsamma effekter mot de trafikrelaterade riskerna och mot konsekvenserna av en IED eller minexplosion.

skall vara genomförd med samlig personal innan övningen startar.

• Lastsäkring skall kontrolleras, så även eventuell personliga materiel i hytten, vapen, hjälm med mera sätter fast.

• Vägens storlek, kondition, trafikförhållanden och svårighetsgraden på terrängen.

• Sikt och väderleksförhållande, snö, regn, hårda, sol, dimma.

• Fordonens beskaffenhet och kondition (brisster). Det förekommer åverkan som elinstallationer för exempelvis laddare för mobiltelefoner, extra ljus med mera, vilket inte är tillåtet om det inte har genomförs BOA (Beslut Om Användning) på installationen.

• Förebyggande underhåll på fordonen ska ske i minst samma utsträckning som vård av vapnen.

• Fordonsvård kräver tid och resurser i form av personal och materiel. Det är ett chefsansvar att av dela de resurser som krävs.

Källor: SäkI trf, remissutbildningsreglemente fordonsjänst, samt Försvarsmaktens trafiksäkerhetschef Johan Pihlström

FOTO KATJA ÖBERG LUNDGREN/FÖRSVARSMAKTEN

FOTO PONTUS STENBERG

FOTO GÖRAN LINQVIST

FOTO JOHAN PETTERSEN

FOTO PONTUS STENBERG

FOTO PONTUS STENBERG

Hemvärvnet I BILDER

1 Höstens GMU-rekryter vid Gävleborgsgruppen springer stridshinderbanan på Livgardet.

- Det är tufft men lätt värt det! Det är en upplevelse, säger rekryten Sara Kämpe som vill bli hundförare.

2 Ungdomar mellan 15 och 20 år deltog i en kurs i Försvarsutbildarnas regi i Strängnäs. Efter ett studiebesök på brandstationen rökfylldes ett logement till ungdomarnas överraskning och deras nya kunskaper sattes på prov. När räddningstjänsten anlände fick dageleven berätta allt han visste.

3 Insatschefen Anders Silwer besöker Livgrenadjärbataljonen under den LTÖ som HvSS genomförde på Ledningsregementet i Enköping i mitten av oktober.

4 Hemvärnsmusiken i Bohusdal och Skaraborg tillsammans med Uddevalla Stadsmusikkår med drillflickor framförde musik i Agnebergshallen i Uddevalla under en musikfestival.

5 Södermanlandsgruppen utbildar nyantagna hemvärns-soldater samt specialister under en fyra dagars intro-utbildning i Svältenlägret i Strängnäs. Kurschef Kapten Björn Malmeström (t v) visar hur det går till att skydds-visitera en liggande person. Philip Berglund blir visiterad av Tomas Ekermo Karlsson, båda har precis gått med i Nyköpings insatsplaton.

6 Södermanlands insatskompani tar del av en förevisning på Härads skjutfält med skarp pansarkott och skarp ammunition till granatgevärs.

! Fångat ögonblicket?
Skicka dina bilder till:
red@tidningen
hemvarnet.se

Räddaren inöden

Tornique, tamponering och thoraxförband. När Försvarsmaktens sjukvårdssystem görs om blir det **en hel del nya ord** att lära sig. Vi har besökt den **första stridssjukvårdarutbildningen** för hemvänet.

Text & foto: Therese Åkerstedt

Patrullen med sex hemvärnssoldater passerar en glänta i skogen när beskjutningen börjar. En av dem träffas i vänster lår och faller, gruppen besvarar elden och gör en växelvis tillbakaryckning medan de släpar den skadade. När den skadade kommit i skydd i diket sätter stridssjukvårdaren en tornique, ett avsnörande förband kring låret.

– Var gör det ont? frågar stridssjukvårdaren Björn Molander.

– Am och skaderapport! Skriker gruppchefen och ordern repeteras.

STRIDSSJUKVÄRDAREN PÅBÖRJAR åtgärder enligt C-ABCDE. En av gruppmedlemmarna kommer fram för att hjälpa till och tar fram ett anteckningsblock för att göra en Methane, det vill säga en begäran om resurser, i det här fallet evakuering av skadad.

– L1: EA
– L2: UPK 23
– L3: 191640 Eldöverfall.
– L4: Minst en skyttegrupp.
– L5: Från UPK 17 mot UPK 14.
– L6: En skadad, T2.
– L7: Medevac begärd.

(T1 – prioritet 1, puls över 120 eller andning över 30, behöver omedelbar vård. T2 – vård kan vänta. T3 – kan gå själv/lindrigt skadad. T4 – Allvarligt skadad/små chanser att överleva. Red anm)

– Vi måste ta den skadade tillbaka, säger gruppchefen efter att signalisten begärt Medevac.

– 1,5 minut tills han är transportklar, svarar stridssjukvårdaren.

– Om 7 minuter kommer sjuktransport, rapporterar gruppchefen medan stridssjukvårdaren fortsätter undersöningen:

– Kan du ta ett djupt andetag, visa tre fingrar och säga ditt namn?

När puls och andning är kontrollerad fortsätter de att fylla i nästa rapport:

– Tidsnummer: 191640
– Befattningsnummer: 5140
– M: Small arms fire.
– I: Skottskada i vänster ben.
– S: Andningsfrekvens 20, puls 62.
– T: Två tornique 16.45, fentanyl 16.50. (för förklaring av MIST se sid 36)
– Har du ont? Hjälp honom med fentanylklubban, säger Björn Molander.
– Hur långt kvar? Två minuter?

TVÅ SOLDATER LYFTER upp den skadade ur diket och påbörjar det ansträngande arbetet att släpa honom de 600 meterna till sjuktransporten där momentet bryts för utvärderingen.

– Åtgärderna ni gjorde var klockrena. I diket hade jag nog bara säkrat tornique, knappt tjugo meter från stridskontakt är inte en säker plats, säger instruktören.

DU SKA TA HAND OM DIG SJÄLV OCH EN SKADAD SAMTIDIGT SOM DU SKÖTER STRIDEN, DET SVÄRASTE SOM FINNS. STRIDSSJUKVÄRDAREN ÄR EN SOLDAT, I ANDRA HAND SJUKVÄRDARE.

Daniel Ehriksson, kurschef

Patrullen har blivit beskjuten och fått en skadad. Soldaterna besvarar först elden innan två man släpar bort den skadade medan övriga ger understöd.

Stridssjukvårdaren kontrollerar bland annat puls och andningsfrekvens för att kunna göra en prioritering av den skadade.

Stridssjukvårdaren skriver en MIST som ska överlämnas till sjuktransporten.

Till stridssjukvårdare måste man rekrytera duktiga skyttesoldater som klarar den fysiskt krävande utbildningen.

► som vi sjukskötterskor, säger han.
– Det är grymt realistiskt, en av de mer realistiska kurser jag gått.

HEMVÄRNS SOLDATERNA HAR precis inlett sin tre dygn långa slutövning och turas om att gå i befattningen stridssjukvårds. Av de 19 som började återstår 13. Övriga klarade inte de fysiska kraven eftersom man lagt för stor vikt vid sjukvärskunskaper vid rekryteringen.

– Vi vill trycka på att man skickar dem som är riktigt duktiga på strid. Du ska ta hand om dig själv och en skadad samtidigt som du sköter striden, det svåraste som finns. Stridssjukvårdaren är en soldat, i andra hand sjukvårdare, förklarar karschefen Daniel Ehriksson.

– Det är en väldigt tuff kurs och vi ställer samma krav som på övriga försvarsmakten när det gäller fysik, soldatkunskaper, mental styrka och inlärningsförmåga. De har fått springa fälttestet vid tre tillfällen och göra ett omhändertagande direkt efteråt, säger han.

STRIDSTEKNIK ÄR EN betydande del av kursen förutom den grundläggande sjukvärdsutbildningen i TOS och C-ABCDE (se faktaruta sid 37).

– Vi har lärt ut stridstekniker som fungerar med skadad så att inte fler blir skadade. De enkla sjukvårdsåtgärder de gör blir de väldigt duktiga på. I moderna krig är det stora blödningar, bröstkorgsskador och ofria luftvägar som soldaterna dör av.

– Stridssjukvårdare som vi utbildar till Afghanistan får gå långa sträckor, som de

gör där. I den här kursen som riktar sig till hemvänet utgår vi från ett skyddsobjekt som soldaterna ska skydda och de sänder ut på patruller. Syftet är att trötta ut dem mentalt och fysiskt och när de är som tröttast se om åtgärderna sitter i ryggmärgen, säger han.

LITE MER EN TIMME senare har Björn Molander värmt vatten och fyllt en grönpanse för att äta middag och avlöst en av dubbelposterna vid inpasseringen till skyddsobjektet. Mörkret har precis börjat sänka sig när ett skott hörs och den andra posten ramlar ihop.

– Skadad! skriker Björn Molander och kastar sig i skydd medan grönpansen hamnar på backen.

– Skadad, patrull ut, västra grinden!

– Kan du ta dig hit i skydd? frågar han kamraten.

Den skadade soldaten kryper undan, kulan har träffat högra axeln. När undsättningen kommer släpas han bakåt där den soldat som går som stridssjukvårdare påbörjar vården. En av soldaterna tar en gasbinda och kastar den över sjukvårdens axel, sedan trycker stridssjukvårdaren gasbindan med det blodstillande medlet in i skothållet tills det tar stopp.

Det kan behövas mer än en gasbinda för ett skothål.

– Jag håller med på en tamponering, säger stridssjukvårdaren till gruppchefen som kommer fram och säger att det är 18 minuter till sjuktransport. När stora C, stoppa blödning, är klar betar sjukvårdaren av resten av ramsan.

MORGONEN DÄREFTER är gruppen på en ny patrull när de återigen utsätts för ett eldöverfall. Den här gången träffas stridssjukvårdaren i bröstkorgen.

– Vi har ingen stridssjukvårdare, han är skadad!

Gruppen gör blixtlås bakåt och kastar rökgranater tills de kommit i skydd 300 meter längre bort. Inte förrän då kan den nytiltsatta stridssjukvårdaren Jonas Linde påbörja omhändertagandet.

– Kan du räkna till tio på ett andetag?

– 1, 2, 3, säger den skadade som flämtar efter luft och inte kan räkna längre.

Stridssjukvårdaren upptäcker ett ingångshål i bröstkorgen och känner ett utgångshål på baksidan när han gör en kroppsundersökning. Han tar fram en lufttät film som han klistrar över hålen för att förbättra andningen. Byggs det upp ett tryck i bröstkorgen på grund av en skada kan man kvävas, i vissa fall måste man lätta på trycker genom att punktera lungen med en torakocentesnål. Något som stridssjukvårdarna får lära sig.

– Behöver du hjälp? frågar en av de andra soldaterna.

– Ja, kan någon ta puls? säger Jonas Linde innan han fortsätter nerför alfabetet:

– C klar.

– D genomförd.

– E genomförd.

Sjukvårdaren tar på kroppsskyddet igen och gör den skadade klar för avtransport.

– Andningsfrekvens 38, säger soldaten som hjälpt till.

– Över 30 är prio 1, säger Jonas Linde. Läget är allvarligt.

DEN HÄR GÅNGEN bär de den skadade vilket går snabbare. Även om de är tre som hjälps åt är över 100 kilo stridsutrustad soldat inte en enkel börd. Framme vid sjuktransporten flera hundra meter längre bort lämnar stridssjukvårdaren över sin rapport enligt MIST.

– Mycket bra, Linde, trots att du är trött och har burit den skadade. Vi börjar inte analysera skadorna, säger instruktören.

Jonas Linde är student till vardags och har befattningen skyttesoldat i sitt hemvärnsförband.

Hur är det, blir du inte stressad?

– Det känns som om man lagt sig i ett kärl med saltvatten. Det är jävligt hårt och tar på knän och rygg, även om man inte behöver vara bitig. Stress är väl en van sak, det går att lära sig hantera det.

Variär är du här?

– Det är en bra merit att ha, jag hörde om kursen och anmälde mig själv. Utbildningen är idiotsäker och går att lära vilken skytteslus som helst. Det kommer rätt naturligt, gör detta, gör detta.

Ni övar mycket strid?

– Om du inte kan hantera striden kommer du inte att kunna hjälpa den

skadade. Instruktörerna har mycket bra erfarenheter från Afghanistan. De visar bilder och filmer på riktiga krigsskador, det gör mycket för att komma in i tänket och få en bra bild på hur det ser ut i verkligheten, säger han.

EN SOLDAT HAR rapporterats saknad och den andra gruppen som på patrull hittar en man i svensk uniform som ligger vid vägkanten och ropar på hjälp. Han har försökt ta fram ett första förband för att stoppa blödet som droppar från skottskadan på hans högra underben. Stridssjukvårdaren lägger undan hans vapen och drar ner honom i diket samtidigt som skott hörs från andra sidan fältet. Mindre än en minut senare har en tornique dragits åt och stoppat den värväringen. Medan stridsparet längst fram besvarar eldgivningen och kastar rök drar de den skadade i skydd.

TROTTS ATT DE HAFT posttjänst dygnet runt och är både trötta och svettiga efter patrullen är soldaterna mycket positiva när jag frågar vad de tycker om utbildningen.

– Man driver "train as you fight" väldigt långt, det har jag saknat i hemvänet.

Det känns underbyggt och som att det fungerar. Nu drillar vi in samma muskelminne i sjukvården som i vapenhanteringen.

– Jag tycker det är bra att de har så höga krav på oss som ska bli instruktörer. Jag har varit anställd i NBG 08 och FS 17 i Afghanistan och vill bli instruktör i hemvänet, det är ett bra tillfälle att ge tillbaka mina erfarenheter. Det här starka och tydliga konceptet saknade jag inför FS 17, även om jag skulle ha gjort samma åtgärder som sjukskötterska i ett MOUT-team. Jag är imponerad av utbildningen. ●

99 DET KÄNNS UNDERBYGGT OCH SOM ATT DET FUNGERAR. NU DRILLAR VI IN SAMMA MUSKELMINNE I SJUKVÄRDEN SOM I VAPENHANTERINGEN.

Andreas Hedman, stridssjukvårdare

Modern stridssjukvård

Metoden **Taktiskt Omhändertagande av Stridsskadad** (TOS) är **standard** i hela försvarsmakten. **Samtliga soldater ska få** grundläggande utbildning i TOS.

Text & foto: Therese Åkerstedt

Stridssjukvårdaren som ingår i en skyttegrupp har omkring 200 timmars utbildning, motsvarande cirka fem veckor. Utbildningen av hemvärnets stridssjukvårdare är komprimerad till färre dagar men innehåller kväll- och helgtjänster.

Nästa år ska man ta ut soldater från hela landet till hemvärnets utbildning på Försvarsmedicincentrum i Göteborg.

Hemvärnets stridssjukvårdarutbildning och instruktörsutbildning:

Del 1

9 dagar.
C-ABCDE teori och dril-
lar praktiskt, sedan som
helhet. Följs upp med
taktik och stridsteknik.

Del 2

9 dagar.
Fortsatt utbildning.
Slutövning på tre dygn
samt ett teoretiskt och
praktiskt prov.

Del 3

5 dagar.
Stridssjukvårdarna får
instruktörsutbildning.

Fotnot: Man kommer även att ta fram ett förslag på utbildningsstrategi för övriga sjukvårdspersonal.

Del 4 - 5.

Stridssjukvårdarna som
genomgått del 1 - 3 utbil-
dar nya stridssjukvårdar-
re under handledning.

FAKTA:

Grundutbildning Sjv/Stridssjukvårdare

Krav

Inga särskilda (medicinska) förkunskaper krävs. Däremot krävs goda kunskaper och förmågor i soldatkunskap och gruppstrid.

Kursens syfte och lärandemål

Utbildningen syftar ytterst till att utveckla förmågan hos stridssjukvårdaren att lösa uppgifter i extrema situationer, vilket innebär att kunna påbörja akut omhändertagande av skadade. Stridssjukvårdaren ska kunna tillämpa kunskaper avseende akut omhändertagande i kontextbunden miljö för att öka överlevnaden hos skadade soldater samt egenvård och hälsoskydd.

Efter avslutad kurs shall soldaten kunna:

- under stridssituation ge första hjälpen till skadad, förflytta den skadade från skadeplats samt rapportera enligt MIST,

- identifiera, bedöma och tillämpa de åtgärder som uppstår i samband med stridsaktivitet,
- redogöra för aktuella läkemedel och dess användning i fält,
- redogöra för åtgärder för att förebygga uppkomsten av sjukdomar och ohälsa,
- planera och redogöra för den skadades vårdbehov, utföra sättningstriage på skadeplats samt rapportering enligt Methane.
- vara sjukskötaren och/eller läkaren behjälplig vid omhändertagandet och evakuering av skadad samt
- värdera och reflektera över hur mänskliga behov och livssituationen påverkas i samband med akut omhändertagande och död.

Kursens innehåll och undervisningsformer

- akut omhändertagande enligt C-ABCDE
- evakuering och rapportering

FOTO HENRIK KLINGERBERG / FÖRSVARSMAKTEN

Fas 2.

Taktiskt omhändertagande. Utom räckhåll för direkt beskjutning. Sjukvårdaren påbörjar behandlingen enligt C-ABCDE med fokus på livshotande blödning.

Första hjälpen enligt C-ABCDE

Att stoppa blödning är numera högsta prioriteten. Därför inkluderar TOS en utbyggd version av den välkända ABC-metoden.

C. Catastrophic haemorrhage

(katastrofblödning)

- A. Airway (luftvägar)
- B. Breathing (andning)
- C. Circulation (cirkulation)
- D. Disability (vakenhet)
- E. Exposure (exponering mot kyla)

Fas 3.

Medevac/casevac. Evakuering av skadad. Stridssjukvårdaren lämnar MIST.

MIST**M - Mechanism**

Skademekanismer, typ av skada.

I - Injuries

Upptäckta och misstänkta skador.

S - Signs

Vitalparametrar och upptäckta symtom.

T - Treatment

Genomförda åtgärder i omhändertagandet.

Buren sjukvårdsutrustning (stridssjukvårdare)

Träna utan problem

Bristande motivation, överträning och belastningsskador kan både motionärer och elitidrottare drabbas av. Den personliga tränaren Håkan Jörgensen tipsar om **hur du undviker träningsuppehåll**.

Soldaterna i vår artikelserie har nu tränat tre till fyra pass per vecka i ungefär ett halvår och förbättrat sin fysik avsevärt. Träningen har varit varierande vad gäller tid, intensitet och belastning för att effektivisera träningen och optimera resultaten.

Tillfälliga uppehåll i träningen är normalt och skadar inte formen alltför mycket om de inte överstiger mer än cirka en vecka, och handen på hjärtat; en halvtimmes promenad/jogging eller fem minuter med styrketräning före läggdags hinner alla med om man bara vill.

Träningsuppehåll längre än en vecka bottnar ofta i någon form av skada eller motivationsbrist, vilket tyvärr är ganska vanligt bland motionärer. Men precis som med uppehåll på grund av tidsbrist går det att undvika, eller minska, risken för skador och bristande motivation.

BRISTANDE MOTIVATION. Oavsett nivå är det vanligt att man som motionär upplever att det är tråkigt eller meningslös att träna, framför allt om man ser på träning som ett måste och kanske inte riktigt hitat rätt träningsform. Detta leder till att man associerar träning till något negativt, en börd, och därfor hoppar man över träningen, dag efter dag.

ÖVERTRÄNING. En del motionärer går all in när de väl bestämt sig för att börja träna, eller när de bestämt sig för att nå ett mål. Detta innebär ofta minst ett pass om dagen, alla lika hårda och långa, för att verkligen göra allt som går för att lyckas. Denna typ av träningsupplägg resulterar ofta i överträning med onda muskler, trötthet, huvudvärk, irritation och till slut bristande motivation.

ÖVERBELASTNINGSSKADOR. Av samma anledning som ovan brukar även direkt skadliga överbelastningsproblem uppstå i senor, senfästen, ledar och muskler. Vid overdriven och/eller kraftigt ökad träningsdos uppstår inflammationer

som tyvärr kan bli kroniska om kroppen inte får vila. Om en sådan skada uppstår krävs det ofta lång rehabilitering innan träningen kan återupptas. Träna smart och strukturerat och låt kroppen vänja sig vid belastningarna sakta men säkert så undviker du de flesta problem. Ett vanligt misstag många gör är att bara träna mer när resultaten uteblir, ofta behöver dessa personer i stället minska på träningsdosen och strukturera om den.

Och glöm inte bort att vila, det är under vilan som kroppen bygger sig starkare och det är under vilan dina kapaciteter förbättras. Som motionär bör du ha en till två viodagar per vecka, minst. Om du inte vilar kommer kroppen att sakta men säkert brytas ner och du gör inga framsteg i din träning.

För att minska risken för den här typen av problem finns det även annat du kan göra:

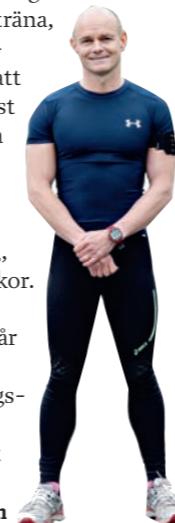
STABILITET. I och med en alltmer stillasittande vardag för de flesta mänkskor försugas den stabiliseringe muskulaturen som främst finns runt ryggraden. Den typ

av muskulatur som hjälper oss att hålla balansen och koordinera små rörelser, den typ av muskulatur som stöttar kotpelare, armar/axlar och fotleder. När denna typ av muskulatur försugas kan nerven komma i kläm och överbelastningar kan uppstå i muskler och senfästen på grund av onaturliga rörelsemönster. För att stärka rätt muskulatur bör du träna med lättvikter och genom funktionella övningar (läs i förra numret), gärna på pilatesboll eller balansplatta.

TA GÄRNA HJÄLP av kunniga personer inom träning och hälsa, och kanske även någon terapeut. Anlita en tränare en eller flera gånger för att få hjälp att strukturera träningen efter dina förutsättningar och mål. Innan du börjar hårdträna, men även under pågående träningsperiod, kan det vara bra att träffa en naprapat, sjukgymnast eller kiropraktiker för att kolla upp om du har några speciellt svaga länkar i kroppen.

RÖRLIGHET. Stretchingens mätbara effekter har diskuterats på senare tid men många motionärer kan vittna om att träningsvärk, stelhet och ömhet minskar om de stretchar efter träningen. Stela och sammandragna muskler har sämre blodcirkulation och de kan även ge tryck på nerver, något som kan resultera i smärta och i värväst fall inflammation i musklerna. Lägg därfor alltid ett par minuter på

Håkan Jörgensen

att stretcha musklerna du tränat, direkt efter avslutat pass när de är varma och mjuka. Ta gärna massage då och då för att lösa upp muskelspanningar som kan vara svåra att nå med bara stretch.

ALTERNATIVA TRÄNINGSFORMER. Av samma anledning som du bör strukturera din träning, det vill säga variera intensitet och tid, bör du även träna olika typer av träningsformer för att bli så all round som möjligt. Då varierar även belastningarna på musklerna och senorna vilket minskar risken för överbelastningsskador. När du hittat en styrketräningsform och en konditionsträningsform du tycker är kul ska dessa vara prio 1. Utöver detta bör du försöka hitta ytterligare två träningsformer som du kan utföra då och då, kanske under den där fjärde och lugnare veckan och/eller under de lugna månaderna på året. Var inte rädd för att pröva helt nya och annorlunda saker, ofta blir det en kul och förvånansvärt ansträngande upplevelse.

”SÄRSKILT ATT FÅ HJÄLP ATT KOMMA I GÅNG SÅ ATT JAG TYCKT ATT TRÄNINGEN VARIT ROLIGT, FÖRUT HAR JAG SLUTAT EFTER ETT TAG NÄR DET BLIVIT TRÅKIGT.” SVEN-ERIK

Fotnot: Theo Mparmpagianais deltog inte i fälttestet på läkares inrådan.

Fälttestet avklarat!

Mörkret har sänkt sig över fotbollsplanen på **Livgardet**. Två sammanbitna hemvänsoldater **joggar runt med full stridsutrustning** och två tunga metallpinnar med vapenremmar. Om några minuter ska **Ewa Wikland och Sven-Erik Norgren** springa fälttestet.

Bredvid banan, som ska springas fem och ett halvt varv, står testledaren Louise Halvorsen från Idrott och friskvård på Livgardet. Hon höjer tidtagaruret.

– Man är ju lite illamående av mjölkysan. Jag glömde ta av mig värmetrojan, kände det efter ett varv.

När soldaterna kommer för den första varvningen ligger de på 10.15- respektive 11.30-tempo, vilket är betydligt snabbare än deras målsättning.

– Ofta går man ut för hårt och värmer upp för dåligt, då blir det lättare att dra på sig mjölkysa. Tipset, förutom att träna med utrustning ett par gånger innan för

att få in känslan, är att gå ut med ett lugnare tempo i början för att sedan kunna öka när man hör varvtiderna, säger Louise Halvorsen.

VARV TVÅ BÖRJAR också tempot gå ner.

– Hur många varv kvar? frågar Ewa Wikland när hon springer förbi under det tredje varvet. Eftersom hon har hörselskydd utan batterier på sig för att hjälmen ska sitta bättre så hör hon inte svaret.

När hon springer i mål klockas hon för 11.12, en riktigt bra tid. Hon ser förvånansvärt pigg ut, fast väldigt svettig. Givetvis ställer vi den klassiska frågan – hur känns det?

– Ja, det är superkul att få nya scheman var sjätte vecka. Att ha en riktigt personlig tränare som ser helheten, inte bara träningen utan även de andra delarna. Man har inte förstått hans träningsupplägg men det har man märkt när man gjort testerna – Håkan Jörgensen är grym!

– Det var svårare att andas med kropps- Therese Åkerstedt

skyddet, säger Sven-Erik Norgren som bara tränat med ryggsäck.

Hur har träningen gått?

– Det har gått upp och ned, men sista veckan har det känds bättre och bättre, säger han.

– Ja, träningen börjar synas, säger Ewa Wikland.

Änglar ni att ni anmeldde er?

– Absolut inte, det var det bästa jag gjort. Särskilt att få hjälp att komma i gång så att jag tyckt att träningen varit roligt, förut har jag slutat efter ett tag när det blivit tråkigt, säger Sven-Erik Norgren som säger att han blivit mycket starkare.

– Ja, det är superkul att få nya scheman var sjätte vecka. Att ha en riktigt personlig tränare som ser helheten, inte bara träningen utan även de andra delarna. Man har inte förstått hans träningsupplägg men det har man märkt när man gjort testerna – Håkan Jörgensen är grym!

– Det var svårare att andas med kropps-

! Missa inte tidigare artiklar om fysisk träning som finns att ladda ner på webbtidningen.

Ett år i Mellanöstern

Reservofficeren och hemvärsbefälet **Ulrik Falck tjänstgör som militärobservatör** i Syrien. Han är en av de sex svenskarna som **ingår i FN-missionen UNTSO**. Här kan du läsa om hans erfarenheter.

Den 9 oktober förra året landade jag i Tel-Aviv, Israel, och möttes av en irländsk major – mitt ett årsuppdrag hade börjat. Efter en intensiv utbildningsvecka i Jerusalem blev vi tio stycken nyanlända utsända till våra respektive stationeringsorter. Fyra skickades till Syrien, tre till Libanon och jag, en nyzeeländare och en dansk skulle vara kvar i Israel.

Efter åtta månader i det lugna, stabila Israel var jag redo för nya utmaningar. Jag sökte förflyttning till Syrien med boende i Damaskus. Sedan juli månad har jag arbetat i Syrien, som chef för vårt så kallade "Mobile Team". Mitt teams uppgift är att upprätthålla en "detailed, continuous situational awarness", vilket innebär att vi är en rörlig grupp som ofta får uppdraget att åka till platser där det "hettat till". Syftet är då att försöka ge FN-högkvarteret på Golanhöjderna mer information om vad som händer på plats.

LEDARSKAPET FÖR GRUPPEN är stundtals besvärligt då officerarna kommer från olika delar av världen med stora kulturella skillnader, till exempel vad gäller arbetsmoral. Här får jag som chef gå in och vara ett föredöme men också ibland ta striden och våga vara rak och tydlig. Ledordet blir "följ mig", i stället för gamla tiders, "framåt". Jag upplever att det ledarskap som fostrat mig som mänskliga och svensk officer, där vikten av att vara föregångsman och ett föredöme är ett klart bättre och ett ärligare sätt än att använda sig av den hirarkiska modellen som fortfarande lever kvar i många länder.

I SYRIEN FINNS FÖR närvarande två olika FN-missioner: vår mission, som består av 36 obeväpnande officerare, och sedan en annan som finns inom den demilitarisrade zonen mellan Israel och Syrien.

Ulrik Falck inspekterar en av de trafikskadade bilarna med sina kollegor.

FOTO PRIVAT

I utlandstjänst är det viktigt att vara mentalt förbered. Att ha goda relationer med civilbefolkningen är en viktig livsförskräckning eftersom de kan varna för farliga situationer.

civilbefolkningen och kombattanterna/upporsmakarna/rebellerna/terroristerna.

I SITUATION DÄR "krig inte råder" mellan Sverige och annat land, men samhället slits av andra stridigheter/oroligheter, så finns en klar uppgift för hemvänet. Detta då lätt infanteri passar utmärkt för skydda- och bevaka-uppdrag. Hemvänet bör alltså också öva för att vara beredd att stödja och stabilisera civila samhället som är under påfrestning. Detta genom räddningsinsatser, vakt- och bevakningsuppdrag samt att vara beredd att ingripa mot "beväpnade grupper" osv. Dessa insatser har dessutom en tendens att bli långvariga och personalkrävande. Hur över man därför detta?

JAG BEDÖMER ATT VÅRA officerare och staber har en hög nivå och klarar av att samordna sådan verksamhet på ett bra sätt. Problemet är att vi måste utbilda och skapa uthålliga och mentalt tuffa soldater. Först och främst krävs att man på soldatnivå har en bra grundutbildning, som gjort soldaten uthållig, tåligr och mångsidig. Har man soldater som, redan i fredstid, har svårt att klara av lite sömn, långt mellan ledigheter och krävande fysiska uppgifter, då är man chanslös i skarpt läge. Därför är det viktigt att vi utbildar och fostrar både nuvarande hemvärnssoldater och kommande GMU-soldater till att klara av krävande verksamhet. ●

Ulrik Falck

på" om liknade situationer. Dessutom försöker jag tala med och intervjuva dem som varit med om olika hotfulla situationer. Under våra bilpatruller spelar jag upp olika situationer i huvudet. Hur gör jag om detta händer, vilka åtgärder kan jag vidta för att detta inte ska hänta?

Precis som när man är ute på jakt, eller rekognoscering i det militära, så gäller det att se lååååång fram. Man får tvinga sig att lyfta blicken från framförvarande trafik och försöka spana av byn eller den stad man närmar sig. Hur ser trafikbilden ut, är det folk längs gatorna, är affärerna öppna, finns det checkpoints, hur ser soldaterna ut, avslappnade eller spända och oroliga?

Om man ser civilpersoner med AK 47 (Kalasjnikovs), måste man göra en snabb bedömning, fortsätta framåt för ett möte, eller helt enkelt stanna och vända om. Är det rebeller, eller bara vanligt folk som skyddar sin by/stad, eller är det kriminella element? Det är också viktigt att planera bilkörningen. Vid olika "checkpoints", där bilar och civilpersoner kontrolleras, måste man placera sig så man inte fastnar i bilkö. Det är viktigt att ha utrymme framför sin bil, så man har ett manöverutrymme för sig själv och bilen om man snabbt måste lämna platsen.

ATT FÖRSÖKA SKAPA goda relationer med civilbefolkningen är ett måste, på ett sätt blir de vår livsförskräckning. När man känner och pratar med folk i byarna och i städerna inom vårt område så fungerar de sedan som ett varningssystem. När vi kommer åkande i våra FN-bilar så vinkar de och stoppar oss, och försöker på bruten engelska varna oss: "Don't go there, very much dangerous". Häremed får vi en föraning om att det är ett osäkert område framför oss, och vi kan verkligen fokusera på att försiktigt röra oss framåt eller välja att vända om till säkrare områden.

Trots detta har våra olika team haft ett flertal obehagliga incidenter. Vi har blivit stoppade av okända rebeller, en av våra syriska samverkansofficerare blev kidnappad och utslitna ur en av våra FN-bilar.

Team har blivit beskjutna av okända gärningsmän. Som tur var har våra skottskräck Toyota Landcruisers räddat observatörerna från skador.

ATT FÖRSÖKA LÄRA SIG arabiska är ett måste för att kunna kommunicera med lokalbefolkningen. Lär man sig en 20–30 olika fraser och meningar, så klarar man sig ganska långt. Först gäller det att klara av alla hälsnings- och högliga fraser, vilket är av stor vikt i den arabiska och muslimska traditionen. Sedan försöker man lära sig olika frågor, "Hur är situationen?", "Är det farligt, här/där?", "Skjuter de?" osv. Sedan får man försöka klara sig med kroppsspråk och genom att visa och peka. När man väl sagt några ord, så blir i princip alla man träffat på, både civilbefolkningen och soldaterna, väldigt glada och positiva. Syrierna är ett fantastiskt vänligt och gästfritt folk, de bjuder på det lilla de har och är verkligt måna om att vi ska känna oss väl bemötta. Här har vi svenska faktiskt en del att lära oss ...

NÄR MAN SER ETT samhälle under stark press, såsom i dag Syrien, så konstaterar jag att det behövs många "boots on the ground". När ett modernt samhälle pressas av inre eller yttre svårigheter/stridigheter, så räcker inte ordningsmakten, polis och räddningstjänst till. Det behövs mängder av soldater (vakter) på offentliga platser, vägkontroller måste upprättas och bestå under lång tid osv. Här krävs också uthållighet över tiden, och insatserna kan bli långa, i veckor och månader. Ofta är konflikten också knuten till stadsmiljö (urban krigsföring), vilket gör den än svårare, framför allt då det gäller att särskilja

FAKTA

Namn: Ulrik Falck (reservofficer/major)
Bakgrund: Grundutbildad vid Lapplands jägarregemente 1988–89, 15 månader som KB-elev. Därefter Reservofficersutbildning, vid Stridskola Nord i Umeå.

Hemvänet: Gick med i hemvänet som 14-åring (tillåtet på den tiden), har varit med i Hemvänet sedan dess, de sista 7–8 åren mer aktivt. Har haft befattning på plutonsnivå, samt i kompanistab. Dessutom varit ställföreträddande kompanichef och senare även kompanichef för Kiruna Hemvänskompani.

Internationella erfarenheter: Två tider FN-tjänster, en i Libanon i början på -90-talet och en FN-observatörtjänst på 15 månader i Kashmir (Pakistan/Indien).

99 OM MAN SER CIVILPERSONER MED AK 47 (KALASJNIKOV), MÅSTE MAN GÖRA EN SNABB BEDÖMNING, FORTSÄTTA FRAMÅT FÖR ETT MÖTE, ELLER HELT ENKELT STANNA OCH VÄNDA OM.

Annorlunda stridsmiljö

STORA VIKA, NYNÄSHAMN. Barkarby insatskompani i nyuppsatta Järva hemvärnsbataljon övar strid i bebyggelse i den nedlagda cementfabriken. Dagen innan har systerkompaniet Västerorts insatskompani gjort samma sak.

- 1 En av soldaterna skadas i benet och sjukvårdarna får uppgift att ta hand om den skadade.
- 2 En av soldaterna bevakar terrängen utanför fabriken medan resten av gruppen genomsöker området.
- 3 Inkräktare upptäcks på flera ställen inne på fabriksområdet.
- 4 Soldaterna bevakar cementfabrikens utsida från ett skogsbrun. Det börjar bli mörkt redan mitt på dagen i mitten av november.
- 5 På väg mellan två bevakningsposter i oländig terräng, efter att ha legat stilla på den fuktiga marken får soldaterna upp värmen genom att röra på sig.
- 6 En demonstrant som vägrar avlägsna sig från skyddsobjektet blir omhändertagen, i balkgrundens försöker en annan demonstrant ta sig in på området.
- 7 Den stora mörka fabriksbyggnaden genomsöks med hund, men den här gången påträffas ingen.

Text & foto Staffan Claesson

Replik till "Ingen går med för att tälta"

Insändaren "Ingen går med för att tälta" i nummer 4 har väckt debatt. Förutom repliken i förra numret kommer här ännu ett svar på insändaren.

Den insändare som FFF skrev i nummer fyra fick säkert fler än jag att sätta kaffet i fel strupe, det fanns ingen hejd på klagandet och felaktigheten i det som skrevs.

Det som jag kan hålla med signaturen om är att statusen måste höjas på hemvänet, ordet hemvänet är pestsmittat och ger på en gång en bild som, enligt mig, är helt felaktig för vad som i dag är aktuellt angående förmåga och kompetens, i alla fall på mitt kompani.

FFF:s FRÅGOR OM vapen, utrustning, fordon, förläggningsplatser, utbildning och övningsplatser skall jag försöka besvara så kortfattat som möjligt.

Vapen: bortsett från ak 4B (som jag återkommer till) så har vi bra och tillräckligt med vapensystem. Den tid vi i dag disponerar räcker inte för att upprätthålla hög duglighet på våra vapensystem, skall vi verkligen tillföra mer system då? Arligt,

hur bra användare skulle vi bli på RB 56 eller strf 90 på åtta dagar om året?

Utrustning: Ja, vi har i vissa fall gammal utrustning, t ex mörkerkikare. Men att tro att övriga försvaret har det bättre är naivt. De rullar också omkring i tgb 11 och vi har två artilleribataljoner som delar på en (1) artilleripjäs.

Förläggningsplatser: Vi disponerar samma utbildningsläger som övriga försvaret gör. Vi sover alltid, om möjligt, inomhus. Det finns inget självändamål för mina soldater att öva tälförläggning, det gör oss bara tröttare och vi lär oss mindre.

Utbildning: Tillgången till dugliga officerare är tillräckligt bra. Våra förband är prioriterade i tilldelningen av yrkesofficerare till våra KFO:er och SÖF:ar. Vi tappar ju dessutom förmågan hos hemvärvsförbandets egen befäl om det blir för många yrkesinstruktörer som stöttar.

Övningsplatser: Samma som övriga försvaret. Dessutom, vad är det som hindrar att ditt förband åker till någon annan plats och över?

Hylsfångare! Ett idiotiskt tilltag som är dags att glömma, där har du rätt. Vi har kastat hylsfångaren sedan jag tillträdde som kompanichef i syfte att öva verklighetstroget.

Svar av FFF på förra numrets replik:

Johan Strömhielms replik gör mig lite sorgsen och beklämd och lär inte locka särskilt många nya män till hemvänet. Han står också för en försoffad och fantasilös uppfattning som är rent farlig för allmänheten i skarpa lägen. Hans hemvärvsmannen går inte att använda i skarpa situationer eftersom denna saknar rätt kompetens och träning samt utrustning vad gäller strid och stridsskjutning. Hemvärvsmannen är inte en andra klassens soldat utan han saknar rätt utbildning och utrustning för stridsliknande förhållanden men humankapitalet är av första klass som ÖB inte förstår sig på att använda ens när hemvänet får andra uppgifter nu när värnplikten avskaffats.

OM JAG EFTERLYSER mera krävande och realistiska stridsskjutningar och strids-

JAG VILL HA SAMMA vapen som övriga Försvarsmakten, men jag köper rikshemvärvschefens argument när han säger att om vi får ak 5 nu, då kommer vi inte att få ak 6 sedan. Håll ut till dess!

"Elitsoldater från yrkesarmén måste sätta ihop övningar och leda dem." Vilka elitsoldater pratar du om? Vilken förmåga har en soldat att leda och hålla i en övning som en yrkesofficer saknar? Vi genomför de övningar som förbandet har kapacitet till.

LITE KOMMENTARER om dina strecksatser:

Att öva automateld med ak4 är meninglöst, patronvis eld i högt tempo ger betydligt mer.

Vi tillhör ett militärt förband! Då skall man inte ha "friare uniformsklädsel". Vad marschkängan anbelangar så är den inte den bästa kängen. Men den är tillräckligt bra för våra behov, sak samma gäller stridsvästen. Även om den är trång att ha på sig i bandvagnen.

Kapten Stefan Sydberg, chef 101:a insatskompaniet, Lapplandsjägarbataljonen. Utbildningsofficer på Lapplandsjägargruppen.

Vart tar HV-pengarna i försvarsbudgeten vägen? Stor OH-kostnad!

Såg i budgetproppen som presenterades för några veckor sedan att anslaget till HV är på 1 740 000 000 kr för förbandsverksamhet och beredskap. Mitt förband har en budget på under 10 miljoner och om det stämmer för resten av Sveriges HV-förband innebär det 40 x 10 miljoner = 400 miljoner.

Kvar är längst över en miljard som är anslaget. Vilken overheadkostnad! Vart tar HV-pengarna i försvarsbudgeten vägen?

ons, 11/14/2012 - 14:00 StfCRosbat

FFF

Replik på: "Slopa B-teorin när man redan har den"

Det är olyckligt och beklagligt att informationen om att repetera B-teorin kom alldelvis för sent och Bilkären gör allt för att det inte ska inträffa igen. Det är naturligtvis viktigt att man hamnar på rätt kurs och de som redan har den rätta tunga behörigheten på körkortet och har god körvana, ska inte behöva gå en grundkurs utan i stället söka och gå en valideringsutbildning exempel förarbevis.

Kurserna bedrivs i högt tempo med flertalet kvällstjänster så det finns varken tid eller instruktörsresurser att lägga ned extrautbildning på grundteori (B-teori) under kurstiden, samtidigt som all den tunga teorin ska hinna läras in.

BILKÄRENS fordonsutbildningar följer Transportstyrelsens kursplaner och Försvarsmakterns reglementen, bestämmelser och anvisningar, vilket reglerar kursernas innehåll. För att vi ska få bedriva våra kurser så skall de vara kvalitetssäkrade av Försvarsmakterns logistik och motorskola.

Det finns ett särskilt kunskapsprov för varje körkortsbehörighet som till stor del innehåller grundteori (B-teori). Erfarenheter från våra tidigare kurser visar att övervägande delen av dem som

underkänts på kunskapsprovet har för låga kunskaper i just B-teorin. Eleverna erbjuds därför möjligheten att repetera B-teorin för att skapa de rätta förutsättningarna för att klara av och bli godkända på kunskapsprovet. Det ska ses som en förmån att få möjlighet att göra detta utan att behöva bekosta det själv.

Bilkären håller i dagsläget på att se över tjänsten att kunna öva på körkortsfrågor och genomföra testprov via internet. För att på detta sätt kunna ge valmöjligheten att repetera B-teorin när det passar den enskilde eleven.

TYVÄRR SÅ HÄNDER alldelvis för många fordonsrelaterade olyckor i Försvarsmakten i dag, långt mer än vad som sker vid hantering av vapen, men det pratas aldrig om att dra ner på utbildning inom vapentjänst. Om vi i stället tittar på fordontjänst, pratas det alltid om att ut-

DET PRATAS ALDRIG OM ATT DRA NER PÅ UTBILDNING INOM VAPENTJÄNST.

bildningarna är för långa och dyra. Många av olyckorna beror just på att förarna inte har fått tillräckligt med utbildning och har därför bland annat brister i sin riskmedvetenhet när de framför sitt fordon. I många fall följs inte de regler och bestämmelser som gäller till exempel hastighetsbestämmelser och kör- och vilotider.

NÄR FORDONSFÖRAREN väl är klar med sin grundutbildning skall det inte glömmas bort att man inte är fullärd. Övning ger färdighet och det krävs för att bli en riktigt bra förare, lik väl som man måste öva för att bli en bra soldat och skytt.

VIKTIGT ATT VETA: Fordon som brukas av Försvarsmakten får föras av den som har körkort med behörighet militärt förarbevis för fordonsslaget (Mtrf 6kap 1§).

Kör någon uppsåtligen ett körkortspliktig fordon utan att vara berättigad att föra sådant fordon, dömes för olovlig körsättning till böter (TBL 3§).

Ingela Kronlund
Utbildningsansvarig,
Sveriges Bilkärs Riksförbund

Saxat ur tråden
"ANG SPLITTERSKYDDEN"
på forum.tidningenhemvartet.se

TRAIN HARD, FIGHT EASY

Problemet är om man alltid situationsanpassar och kör utan skydd när man över och sedan skall lösa skarp uppgift med skydd på. Då blir det jobbigt om man inte är van med den extra vaderingen. Då är det betydligt lättare att träna med skyddet och sedan lösa skarp uppgift men då kanske inte behöva ha skydd på.

Ons 10/24/2012 - 22:14 - Grenadier

SKULLE INTE ANVÄNDA DETENS SKARPET!

Förstår inte alls varför man ska använda ett skydd som inte fungerar? Inte ens i en skarp situation skulle jag använda splittervästen, då skyddet är minimalt.

Sön, 11/18/2012 - 08:45 - Grakatt

Sitter och läser nummer 5 av tidningen och hajar till när jag läser om nya kompetensprovet för ak 4 b. Där läser jag att soldaten skall stå 20 meter från målet med ryggen mot målet vilket jag häller med om till fullo!

Soldaten skall sedan vända sig om skjuta 2+2+2, helt okej. Sedan kommer min fundering, den att man ska stå upp och göra ett magasinsbyte för att sedan skjuta 2+2+2 stående?

JAG TYCKER DET känns konstigt på grund av att i skogen och i bebyggelse så ska man göra sig så liten som möjligt för att minimera att bli träffad. Jo, för när vi lutbildar soldaten i strid i skogen så lär vi ut bland annat ut 3-stegsprincipen då du skjuter dig ner i skydd. I bebyggelse går man ner på knä till exempel när man byter magasin för att stridsparskamraten skall veta att "du" har problem och då kan du bli förstärkt av en kamrat. Då tycker jag att det känns konstigt att man inte

har med det i ett kompetenskrav för att få ett beteende som vi använder i de flesta stridssituationer.

ENLIGT MIN MENING finns minst två farliga egenskaper med att stå och göra magasinsbyten:

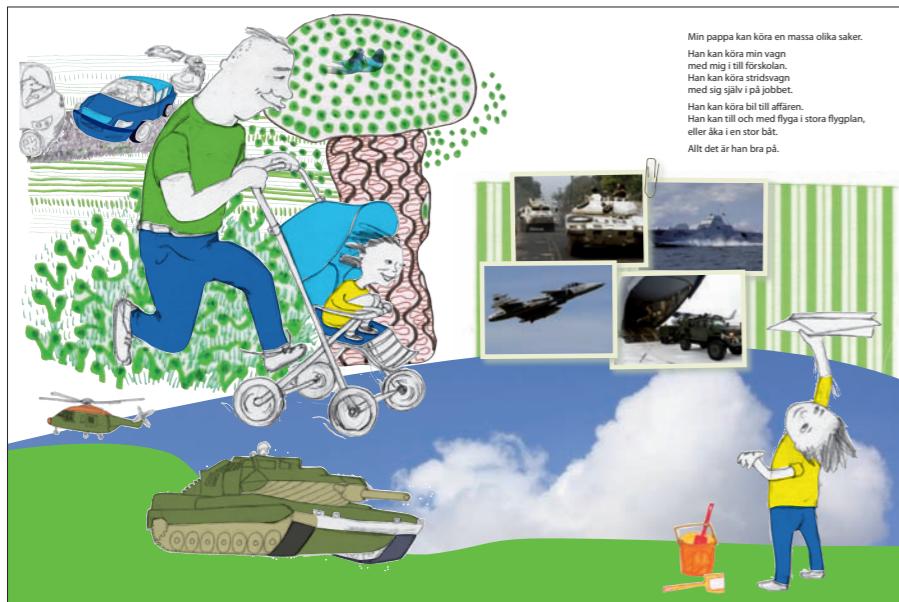
1: du blir en helfigur vilket resulterar i att du blir lättare att träffa.

2: du får en farlig vapenhantering. Med det menar jag att det är svårare att ha 100 procent kontroll på mynningen och du har svårt att verka med ditt vapen om fienden plötsligt dyker upp.

Jag vet att det inte står i reglementet att omladdning skall ske i knästående. Men i Örebro- och Värmlandsgruppen har det beslutats att det bör göra knästående eller liggandes vilket har resulterat i att vi fått in ett ryggmärgsbeteende på soldaterna att gå ner på knä vid magasinsbyten, eldavbrott etc.

Anders Tengvall
Skjutinstruktör, Örebro- och Värmlands grupper

Gör omladdning knästående!

Förälder och militär

Att vara borta från familjen i längre perioder är något många militärer upplevt. Och **hur förklarar man det för små barn?**

När jag lånar ut min pappa – till landet Osams” är gjort för att förbereda familjen för pappas eller mammas fränvaro vid tjänstgöring utomlands.

Boken är skriven av officeren Torbjörn Engelkes som saknade en bok om militärer. Inspirationen fick han genom de samtal han hade med sin då femåriga son när han arbetade som kompanichef i Kosovo.

Boken är tänkt att inspirera till samtal och konstnären Eva Edbergs teckningar lämnar utrymme för egna tolkningar. Den aktiverar även barnen genom att de själva kan fylla i antalet muffins föräldern varit

Rimma och vinn!

Nu har du chansen att vinna ett exemplar av boken

”Inifrån U-137”, berättad av den politiske officeren Vasili Besedin. Allt du behöver göra är att mejla in ett fyrradigt rim om händelsen så är du med och slåss om ett av de tre exemplaren. Vi vill helst ha ditt svar före den 20/12 till adm@tidningenhemvarnet.se.

Svenska toner

Hemvärnets musikkår Lund har under ledning av dirigent Jörgen Flink gett ut en ny cd ”Nordic Lights” med svensk musik med tenoren Joachim Bäckström. cd:n kostar 150 + 20 kr frakt och beställs på cd@hvmklund.org.

Ystad International Military TATTOO SWEDEN
14-17 aug 2013

FAKTA:

Titel: När jag lånar ut min pappa – till landet Osams
Författare: Torbjörn Engelkes
Illustratör: Eva Edberg
Förlag: familjekolonnen.se

Här kan du köpa biljetter:

Tattoo-expeditionen
Regementsområdet, Ystad
Telefon: 0411-650 14
E-post: biljett@ystadtattoo.se
www.ystadtattoo.se

Kontroll av inre och yttre säkerhet vid skyddsobjekt

Scandinavian Risk Solutions (SRS) söker personal för att genomföra återkommande kontroller av inre och yttre säkerhet vid samhällskritiska skyddsobjekt i anslutning till; Stockholm, Märsta, Göteborg, Malmö, Luleå, Skellefteå, Umeå, Östersund, Örnsköldsvik, Sundsvall, Härnösand, Oskarshamn, Karlstad, Jönköping, Visby, Helsingborg, Östhammar, Ronneby, Varberg och Kiruna.

Vi söker nu män och kvinnor med olika bakgrund och egenskaper, som är intresserade av säkerhet och riskhantering, för timanställning inom nationella kontrollprogram.

Du kommer att genomföra dynamiska kontroller av skyddsobjekt enskilt eller i grupp med varierande upplägg vilket ställer höga krav på flexibilitet, integritet och ansvar.

Din bakgrund:

- Du ska vara mellan 18 och 67 år.
- Goda kunskaper i svenska och engelska.
- Övriga språkkunskaper och utlandserfarenhet är meriterande.

Skicka din ansökan (CV och följebrev) till:

hr@srsgroup.se, märk ansökan med kontroll och aktuell ort i ämnesfältet i ert mejl.
Utvalda kommer att kallas till intervju under dec 2012 och jan 2013. Anställning förutsätter en godkänd säkerhetsprövning enligt Säkerhetsskyddslagen (1996:627).

Scandinavian Risk Solutions (SRS) är ett svenskt företag specialiserat på operativ riskhantering och strategiska beslutsunderlag. SRS har omfattande nationell och internationell erfarenhet av kris- och incidenthantering samt personsäkerhet genom samarbeten och uppdrag med privatpersoner, företag och myndigheter.

Läs mer på www.srsgroup.se

POSTTIDNING B

Avsändare: Tidningen Hemvänet, Banérgatan 62, 115 53 Stockholm. Om din tidning kommer till fel adress, uteblir eller skickas till dig, trots att du lämnat hemvänet, ska du i första hand vända dig till din utbildningsgrupp för rättelse. Detta gäller all krigsplacerad personal, både hemvärnsmän och avtalspersonal. Glöm inte att anmäla flytt till Skatteverkets folkbokföring.

nametag.se

VI STÖDJER HELA SOLDATFAMILJEN!

Familjestödets innehåll är utformat med hänsyn till de förändrade livsvillkor som kan komma att möta soldatens familjemedlemmar, släktingar & nära vänner i samband med en utlandstjänstgöring.

Vi erbjuder bland annat PREP-kurser för par, individuell samtalsstöd, familjerådgivning och aktiviteter vid landets soldathem.

Passa på att anmäla er till vårens PREP-kurser!

För mer info och anmälan, besök vår nya hemsida

www.soldathem.org